

HRVATSKI VOJNIK

Broj 411 • 21. prosinca 2012. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

RAZGOVOR

general-pukovnik Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta
"Petar Zrinski"

*Sretan Božić
i nova 2013. godina*

21. OBLJETNICA HRZ-A I PZO-A

**ISKUSTVO I MLADOST
ZA ZRAKOPLOVSTVO
BUDUĆNOSTI**

NBK ZAŠTITA

BIOLOŠKA DETEKCIJA

U OVOM BROJU
POKLANJAMO
KALENDAR

SADRŽAJ

- 4 RAZGOVOR**
general-pukovnik Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski"
 - 8 21. OBLJETNICA HRZ-a I PZO-a**
Iskustvo i mladost za zrakoplovstvo budućnosti
 - 10 VIJESTI**
Primanje za vojne zapovjednike
i dužnosnike MORH-a
 - 11 MORH**
Potpisani Godišnji plan obrambene suradnje s Kosovom

- 12 BOŽIĆNA PORUKA**
Obnova Crkve
 - 14 TEČAJ NATO ŠKOLE U OBERAMMERGAU**
NATO-ova politika odnosa s javnošću
 - 16 OSRH**
Računalno podržana vježba bojne Pauci
 - 17 VIJESTI IZ OSRH**
Načelnik GS OSRH u posjetu 20. HRVCON-u
 - 20 NBK ZAŠTITA**
Biološka detekcija

IMPRESSUM

Nakladník:

**MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE
SAMOSTALNA SLUŽBA ZA ODNOSE S JAVNOŠĆU I IZDAVAŠTVO
ODJEL HRVATSKIH VOJNIH GLASILA I IZDAVAŠTVA**

Željko Stipanović (zeljko.stipanovic@morf.hr)

Vesna Pintarić (vpintar@moh.hr)

Toma Vlašić (toma.vlasic@morph.hr)

Leida Parlov (leida.parlov@moh.hr)

Domagoj Vlahović (domagoj_vlahovic@yahoo.com),

Lada Puljizević (ladapuljizevic@yahoo.com)

Gordana Jelavić (gordana.jelavic@yahoo.com)

Tomislav Brandt

Josip Kopi, Davor Kirin
E-mail: E-mail:

Žvonimir Frank (urednik), (zvonimir.frank@zg-podravina.hr)

Damir Bebek, Predrag Belusic
Lj. Vidačića 1, 37000, ZAGREB

Igor Vitanovic, tel: 3786-348;
E-mail: Zeljko.Ivanovic@zvtr.hr

Tiskara Želina d.d., Sv. I. Želina, K. Krizmanić 1
Odsjek hrvatskih vojnih glasila i izdavačtva, Illica 256

Odjel za hrvatsku vojnu glasnicu
10000 Zagreb, Republika Hrvatska

10000 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hravatski.vojnik.com>

<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

4000 prijemnika

Naslovnicu snimio Josip KOPIĆ

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)
Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo. Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2012.
Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu službeni stav Ministarstva obrane RH

24 VOJNA TEHNIKA

Lako oklopno vozilo PVP

28 RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Airshow China 2012

34 PODLISTAK

Protiv Rusije i Napoleona

36 DOMOVINSKI RAT

Pokušaj uvođenja izvanrednog stanja u Hrvatsku

38 FILATELIJA

Marke - božićne čestitke

39 VEKSIFOLOGIJA

Grbovne banderijalne zastave

40 MULTIMEDIJA

Lenovo spojio tablet i laptop

42 DUHOVNOST

U svijetu iščekujemo jedan drugačiji svijet

43 VOJARNA "ZEMUNIK"

Uvijek na raspolaganju "svojim" vojnicima

NATO-ova POLITIKA ODNOŠA S JAVNOŠĆU

LAKO OKLOPNO VOZILO PVP

Poštovane djeplatnice i djeplatnici Ministarstva obrane Republike Hrvatske, poštovane pripadnice i pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske,

želim vam sve najbolje povodom Božića i nove 2013. godine.

Godina na izmaku pred sve vas je stavila odgovorne i naporne zadaće. No, kao i uviđek do sada, vi ste im uspješno odgovorili na ponos svih građana Hrvatske. Unatoč ograničenim resursima, štednjem i racionalizacijom, najviše zahvaljujući vama, vojnicima, dočasnicima i časnicima, državnim službenicima i namještenicima, u 2012. smo ostvarili još jedan međunarodni povjesni uspjeh: potpunu integraciju naših Oružanih snaga u NATO savez. U takvom ozračju svi ćemo svoje zadaće obavljati još i bolje, a naša je dužnost da vam za to omogućimo odgovarajuća sredstva i uvjete.

Želim da vam kraj ove, kao i svake druge godine, bude prožet radošću i srećom. Bili u Hrvatskoj ili izvan nje, bili kod kuće u društvu najdražih, ili na radnom mjestu, na terenu, u misiji ili operaciji, neka vas sve prati mir, sigurnost i veselje.

Nikad nećemo zaboraviti sjetiti se onih, koji su nam omogućili miran Božić 2012.: to su naši poginuli branitelji. Njihovim obiteljima upućujem posebne čestitke i izraze poštovanja.

MINISTAR OBRANE
Ante Kotromanović

Poštovani vojnici, mornari, dočasnici, časnici, generali i admirali, pripadnici Oružanih snaga RH u operacijama i misijama potpore miru, kadeti, državni službenici i namještenici, pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske,

privodeći kraju ovogodišnje planove i zadaće, zadovoljan sam našim postignućima i ponosan na naše rezultate. Oružane snage su tijekom ove godine završile proces integriranja u strukture i procese NATO-a. Istdobro su uspješno izvršene sve zadaće potpore civilnim strukturama. U svim tim aktivnostima došlo je do punog izražaja predano služenje Domovini i njenim građanima. Uz sve zadaće u zemlji, nastavljeno je sudjelovanje u operacijama potpore miru.

Mnogi pripadnici hrvatskih oružanih snaga u ovo vrijeme odvojeni su od svojih obitelji svakodnevno izvršavajući zahtjevne i odgovorne zadaće širom svijeta. Svi mi zajedno, u Hrvatskoj i svijetu, svakodnevno predstavljamo našu domovinu, naše Oružane snage i istinske vrijednosti hrvatskog vojnika. S posebnim poštovanjem u ovim blagdanskim danima prisjećamo se svih onih koji su svoje živote ugradili u mir i slobodu Lijepu Našu. Upravo nam u ovim danima ljudskog zajedništva oni najviše nedostaju.

Iščekujući Božić, blagdan ljudskog i obiteljskog zajedništva, razmišljamo o postignućima, ali i poticajima za nove korake koje nam donosi duh Božića. U tom duhu zajedništva, Vama i članovima vaših obitelji želim sretan Božić i vesele blagdane uz obilje mira i radosti te uspjeha i zdravlja u novoj 2013. godini!

NAČELNIK GS OSRH
general pukovnik Drago Lovrić

RAZGOVOR

Proces cjeloživotnog osposobljavanja mora u potpunosti saživjeti u našem sustavu jer je očito da znanje i sposobnost uistinu postaju najjače oružje. Očekuje nas promišljanje o dalnjem razvoju vojno-obrambenog sustava a samim tim i novi izazovi u školovanju i obuci... Cilj nam je prijeći granicu čisto vojnog školovanja, odnosno ući u sustav koji će biti akreditiran i na razini sveučilišne zajednice

SAMO ZNANJEM VRATA SIGURNE

General-pukovnik Slavko Barić novi je ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta koje obilježava 21. obljetnicu djelovanja. Na dužnost je stupio u vrijeme u kojem bi se HVU trebao transformirati u visokoobrazovnu vojnu ustanovu. Posla ima mnogo. Nužne su novosti i prilagodbe u svim segmentima rada. No, general Barić je uvjeren da HVU ima potencijala i da će tijekom sljedećih godina vojno školovanje dobiti novu dimenziju.

Kakva je trenutačna situacija na HVU?

Moram naglasiti da HVU ima svoj povijesni razvoj i moji prethodnici su u njegov razvoj ugradili dio svojih sposobnosti i znanja. U krajnjem slučaju ako se vratimo na početke možemo reći da smo učili od najboljih. HVU se kontinuirano

profesionalno razvijao i zadovoljan sam s ljudima koji se nalaze u ovom sustavu. Istaknuo bih i da je na Učilištu jedan mladi naraštaj časnika predavača koji su se razvijali i u znanstvenim područjima. Upravo od njih očekujem da u budućnosti daju puno veći doprinos ugledu i statusu HVU-a.

Planirate li uvesti neke promjene u radu ili je još prerano o tome razgovarati?

U svijetu se razvoj dočasničke i časničke karijere, obrazovanje, educiranje, osposobljavanje neprekidno preispituje i dograđuje u tome je li sustav školovanja dovoljno dobar da dočasnici i časnici mogu odgovoriti svim novim, suvremenim izazovima. Stoga, nije prerano o tome razgovarati i promjene su neizbjegljive. U tijeku je, ili bolje reći pri kraju, preustroj Oružanih snaga tako da mora biti i promjena na HVU jer su i

Nažalost danas svijet nije oaza mira, nijedna međunarodna misija ili operacija u kojoj sudjelujemo nije ista i iz svake treba izvući pouku. Ovo poslijearafganskog vremena traži od nas još više zalaganja u učenju, osposobljavanju i proučavanju onoga što nas očekuje sutra jer samo znanjem otvaramo vrata sigurne budućnosti

**General-pukovnik Slavko Barić,
ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta
"Petar Zrinski"**

Leida PARLOV, snimio Tomislav BRANDT

U gotovo svim zemljama vojno školovanje traje od 4 do 4 i pol godine i sastoji se od osnovnog akadem-skog odnosno sveučilišnog obrazovanja, te sustava vodenja i upravljanja kao i usavršavanja vojno-strukovnog i specijalističkog dijela kako bi svaki časnik nakon ulaska u postrojbu uspješno obnašao svoju dužnost. I naš sustav školovanja treba sadržavati ta tri prepoznatljiva elementa. Ovakav sustav školovanja - sveučilišni i vojno specijalistički - mora biti priznat i ECTS bodovima (Bolonjski sustav školovanja), odnosno prepozнат kao akreditirani studijski program na sveučilišnoj razini

tako ojačati njihovu samouvjerjenost, lidersku sposobnost kako bi na svojim radnim mjestima u postrojbama mogli odgovoriti na današnje izazove. Moraju imati sposobnosti za klasično ratovanje, iako danas sve manje govorimo o klasičnom ratu, sposobnosti vojnika, mirovnjaka, pregovarača i niz drugih sposobnosti i vještina poput znanja stranog jezika, multikulturalne osjetljivosti i tolerancije, komunikacijskih vještina jer se sve to danas traži u okviru vojnih znanja i sposobnosti. Jednom riječju, proces cijeloživotnog osposobljavanja mora u potpunosti saživjeti u našem sustavu jer je očito da znanje i sposobnost uistinu postaju najjače oružje.

Može li se reći da je tijekom ovih 21 godinu u OSRH stvoren zavidni vojno-obrazovni sustav?

Rekao bih da je sustav obrazovanja u OSRH na visokoj razini. Ne smijemo zaboraviti da smo još 1991. godine bili svjesni da je uz odanost i hrabrost i znanje potrebno za pobjedu. No, danas je nužno napraviti određene korekcije u nastavnim u planovima i programima, dužini i vrsti školovanja. Cilj nam je prijeći granicu čisto vojnog školovanja, odnosno ući u sustav koji će biti akreditiran i na razini sveučilišne zajednice. Upravo na tome ćemo najviše raditi i odabrati najbolji model koji će nam omogućiti da naš sustav vojnog obrazovanja uskladimo s civilnim sustavom, odnosno da se naši programi provode na razini visoke izobrazbe te da se budujo kao i oni koji se služaju na civilnim fakultetima. Usmjerit ćemo se također i na cijeloživotno učenje, naprednim tečajevima i funkcionalnom obukom pripadnika MORH-a i OSRH.

OTVARAMO BUDUĆNOSTI

zahtjevi koji se postavljaju pred obrazovanje časnika i dočasnika složeniji i izazovniji. U skladu s tim usredotočit ćemo se na promjene od samog ustroja, nastavnih planova i programa, potpunog usvajanja suvremenih nastavnih metoda pa do organizacije rada. Prostora za nadograđivanje sistema školovanja i obuke uvek ima i uvek će ih biti. Nužna je i stalna edukacija i profesionalno usavršavanje nastavnika i svih drugih koji provode školovanje i obuku, a uvek se moramo i preispitivati imaju li naši novi časnici, koji ulaze u sustav

djelatne službe, dovoljno znanja i sposobnosti da ih mogu uspješno prenijeti na svoje podređene.

**Na prilezi 10. naraštaja kada-
ta kazali ste da su jaki upravo
onoliko koliko steknu znanja i
vještina. Vaš komentar?**

Dugo smo vjerovali da se vojne vođe rađaju, a ne stvaraju. No, moram priznati da u modernim vojskama svijeta to nije tako. Moramo mnogo više raditi na educiranju i školovanju mladih dočasnika i časnika, dati im sva znanja i vještine koja imamo i

RAZGOVOR

U kojoj je fazi projekt transformacije HVU-a u visokoobrazovnu vojnu ustanovu koji je predstavljen prošle godine?

Napravljena je studija u kojoj se daje jedan model transformacije. Razgovarali smo također s profesorima Zagrebačkog sveučilišta, s profesorima sveučilišta u Ljubljani i Velikoj Britaniji i u posjet Letoniji iskoristili smo da vidimo kako je jedna mala zemlja organizirala sustav vojnog školovanja. Reakcije i povratne informacije Agencije za znanost i visoko obrazovanje i sveučilišne zajednice su pozitivne i vjerujem da ćemo uskoro imati jasne stavove o tome i početi s transformacijom Hrvatskog vojnog učilišta na načelima visokoobrazovne institucije. Pritom naravno moramo poštivati ne samo vojne nego i civilne zakone koji se odnose na uspostavu visokoobrazovnih institucija.

Kako bi taj model mogao izgledati?

Razmišljamo o mogućem intergiranju i suradnji s nekim od civilnih fakulteta. Jedna od mogućnosti jest da se uspostavi suradnja s jednim društvenim i dva fakulteta tehničkih znanosti i uz pomoć tih fakulteta, odnosno sveučilišne zajednice, HVU dobije akreditaciju kao znanstveno-nastavna ustanova. Neki od naših trenutačnih problema su nedovoljan broj znanstveno-nastavnog osoblja te definiranje znanstvenog polja.

Ako bi se poslije taj projekt razvijao u smjeru osnivanja samostalnog vojnog sveučilišta, odnosno samostalne institucije, tada osim onog što imamo, a to je dobra infrastruktura i materijalne pretpostavke, moramo imati i znanstveno-nastavni kadar koji će izvoditi nastavu. Težište razvoja jest na obrazovanju ljudi u područjima si-

Napravljena je studija u kojoj se daje jedan model transformacije HVU-a. Reakcije i povratne informacije Agencije za znanost i visoko obrazovanje i sveučilišne zajednice su pozitivne i vjerujem da ćemo uskoro imati jasne stavove o tome i početi s transformacijom Hrvatskog vojnog učilišta na načelima visokoobrazovne institucije

gurnosti i obrane, između ostalog i jer dugoročno razmišljamo i o mogućem osnivanju Katedre vojnih znanosti. Vjerujem da ćemo već sljedeće godine moći razgovarati o novom obrazovnom sustavu naših časnika. Smatramo da ima potreba za osnivanje Središta za strateška istraživanja na HVU koje bi, uz expertne, analitičke i istraživačke zadaće, imalo i zadaću razvoja znanstveno-nastavnog kadra.

Drugim riječima čeka vas nimalo lagani posao?

Po mom osobnom mišljenju transformacija HVU-a i sustava vojnog školovanja mnogo je osjetljivija nego transformacija bilo koje druge ustrojbine cjeline jer je riječ o izravnom doprinisu razvoju OSRH. Kod uvođenju nekih promjena u drugim ustrojbenim cjelinama možemo i pogriješiti, ali s manjim posljedicama od onih koje bi bile ako pogriješimo u postavljanju vojnog sustava izobrazbe iako će naši rezultati biti u potpunosti vidljivi tek za četiri, pet godina. Proučavali smo modele školovanja u državama članicama NATO-a, kao i studija koja se radila za zemlje EU-a. Prijedlog koji su moji prethodnici i ja napravili na tragu je tih dokumenata. U zemljama NATO-a, u Europi posebno, vojno školovanje nigdje se ne skraćuje. U gotovo svim zemljama traje od 4 do 4 i pol godine. Vojno školovanje sastoji se od osnovnog akademskog odnosno sveučilišnog obrazovanja, te sustava vođenja i upravljanja, kao i usvršavanja vojnostrukovnog i specijalističkog dijela kako bi svaki časnik nakon ulaska u postrojbu uspješno obnašao svoju dužnost. I naš sustav školovanja treba sadržavati ta tri prepoznatljiva elementa. Ovakav sustav školovanja – sveučilišni i vojno specijalistički –

mora biti priznat i ECTS bodovima (Bolonjski sustav školovanja), odnosno prepozнат kao akreditirani studijski program na sveučilišnoj razini. Svakako, želim naglasiti da se svim problemima i preprekama mora prići sustavno, planski i rješavati ih u okvirima pozitivnih zakona.

Od ove nastavne godine izobrazba za dočasnike se provodi u Požegi, a ne kao do sada u Đakovu. Zašto je došlo do premeštanja Dočasničke škole?

Namjera nam je Požegu razvijati kao nastavno središte. Ondje je već Središte za obuku i doktrinu logistike. U Požegi su bolji uvjeti za provođenje nastave, kabineti, tehnika a dobri su i smještajni kapaciteti. Mislim da je to dobra odluka.

Jedna od djelatnosti HVU-a jest i vojno izdavaštvo a od novih izdanja svakako treba spomenuti Monografiju Hrvatskog vojnog učilišta.

S jedne strane možemo biti zadovoljni vojnim izdavaštvom, no mislim i da je potencijal ljudi ne samo na HVU nego u OS u cijelini mnogo veći. Volio bih da imamo više izdanja. Razmišljamo i o pokretanju stručnog časopisa, ne znanstvenog, gdje bi naši časnici, stručnjaci iz MORH-a i OSRH mogli objavljivati svoja promišljanja, stručne analize i rade. U svakom slučaju, nastojat ćemo pojačati izdavačku aktivnost. Kad je riječ o Monografiji HVU-a nju su radili moji prethodnici i trebala je biti objavljenja u povodu 20 godina HVU-a. U njoj je presjek razvoja i aktivnosti odnosno života i rada Učilišta. Moram naglasiti da u ovom trenutku gotovo da i ne znam niti jednog dočasnika i časnika koji nije prošao sustav izobrazbe na

Moramo mnogo više raditi na educiranju i školovanju mladih dočasnika i časnika, dati im sva znanja i vještine koja imamo i tako ojačati njihovu samouvjerjenost, lidersku sposobnost kako bi na svojim radnim mjestima u postrojbama mogli odgovoriti na današnje izazove

HVU-u te će to biti kvalitetan pod-sjetnik za sve polaznike i djelatnike našeg Učilišta.

Neizbjegno je pitanje i pre- ustroj. U kojoj je fazi i hoće li se u ustroju HVU-a nešto bitno mijenjati?

U završnoj smo fazi i trenutačno se raspravlja o detaljima preustroja. Promjene će omogućiti bolju protočnost nastavnog kadra, usklađivanje nastavnih planova i programa na svim razinama, istaknuti i prepoznati one koji daju veći doprinos u razvoju vojnog školovanja. Naravno za one koji nisu ulagali u vlastita znanja i sposobnosti te promjene neće biti dobre. Danas se svi zaklinjemo u NATO koncept Pametne obrane (Smart defence) a ja mislim da to ne bi bila samo atraktivna fraza i da bismo uopće došli do Pametne obrane moramo imati pametno obrazovanje.

Mogu li se očekivati ulaganja u objekte HVU-a?

Više sam nego zadovoljan što će se sljedeće godine prvi put značajno uložiti u obnavljanje objekata na HVU-u. Konačno smo dobili sredstva kojima ćemo krenuti u uređenje objekta br. 4 koji je namijenjen za smještaj naših polaznika. Projektna dokumentacija je gotova, natječaj raspisan, a početak građevinskih radova očekujem u siječnju. Planiramo renovirati i jedan manji objekt kojim bi se koristili za smještaj nastavnika i predavača koji dolaze izvana kao gosti predavači sukladno profesionalnim standardima. Bit će i nekih manjih zahvata na drugim objektima ovdje u Zagrebu i u Lori u Splitu.

Pred nama je 21. obljetnica HVU-a. Što biste tim povo- dom posebno istaknuli za sve one koji su sada na vojnom učilištu ili će s njim na bilo koji način surađivati?

Naglasio bih da nas očekuje vrijeme koje danas svi nazivaju poslijearganičanskim. Očekuje nas promišljanje o dalnjem razvoju vojno-obrambenog sustava a samim tim i novi izazovi u školovanju i obuci. Nažalost danas svijet nije oaza mira, nijedna međunarodna misija ili operacija u kojoj sudjelujemo nije ista i iz svake treba izvući pouku. Poruka je da ovo poslijearganičansko vrijeme traži od nas

još više zalaganja u učenju, osposobljavanju i proučavanju onoga što nas očekuje sutra jer samo znanjem otvaramo vrata sigurne budućnosti.

**Iskoristit ću pri-
godu i pitati vas
nešto što nema
izravne veze s
vašom sadašnjom
dužnosti. Nai-
me, poznato je da
ste odradili važnu
zadaću u procesu
potpune integracije
OSRH U NATO. Što je
bilo presudno da je
potpuna integracija
u Savez provedena u
rekordnom roku?**

Mislim da tu nema neke velike dileme. Naša prednost bila je u ljudima, njihovoj fleksibilnosti, sposobnostima prihvaćanja drukčijeg načina rada, prilicanju standarda za koje smo iskreno rečeno mislili da će ići mnogo teže. Potpuna integracija počinje onog trenutka kad imate iste standarde, isti sustav obrambenog planiranja te se odnosite prema zadaćama u skladu sa standardima Saveza.

Naši partneri su prepoznali našu snagu, želju, znanja i sposobnosti, te sposobnost da naše Oružane snage i njezini pripadnici mogu raditi ravнопravno rame uz rame s kolegama iz drugih zemalja u zapovjedništvima i na terenu. Najbolja potvrda našeg dosadašnjeg rada jest sposobnost naših Oružanih snaga za usvajanjem svih visokih standarda u međunarodnim misijama i operacijama jer jasno pokazujemo da možemo biti i da jesmo kompatibilni s postrojbama zemalja koje su članice NATO-a. Kad govorimo o integraciji RH u NATO savez u tome vidim i zasluge cijelokupnog sustava HVU-a. Sustav školovanja na svim razinama podupirao je i davao novu injekciju promjenama i prilicanju naših standarda te potrebnih sposobnosti, kako pojedinaca tako i postrojbi. Promjene su bile zaista velike i zahtjevne na svim razinama. Naše zadovoljstvo je time veće što smo ih napravili brzo i kvalitetno i to je jedna od nagrada za iznimno brzu i potpunu integraciju u Savez. ■

21. OBLJETNICA HRZ-A I PZO-A

ISKUSTVO I MLADOST ZA ZRAKOPLOVSTVO

TIJEKOM SVIH OVIH GODINA ZADAĆE HRZ-a I PZO-a SU SE MIJENJALE, ALI JE VAŽNOST JAČALA. DANAS SU GRANA I NJEZINI DJELATNICI POŽELJAN PARTNER U NATO-ovim OPERACIJAMA OČUVANJA MIRA, NAROČITO U AFGANISTANU I NA KOSOVU. DANAS DOLAZE NOVI NARAŠTAJI A ZAHVALJUJUJUĆI NJIMA, TE SPOJU ISKUSTVA I MLADOSTI, NAŠE ZRAKOPLOVSTVO IMA SVIJETLU BUDUĆNOST, ISTAKNUTO JE NA OBLJETNICI

U Domu HV-a "Zvonimir" 12. prosinca održana je svečana akademija u povodu obilježavanja 21. obljetnice ustrojavanja Hrvatskog ratnog zrakoplovstva i Protuzračne obrane. Uz djelatnike HRZ-a i PZO-a, akademiji su nazočili brojni gosti uključujući izaslanika Predsjednika RH Zlatka Gareljića, izaslanika i pomoćnika ministra obrane Viktora Kopričnjaka, izaslanika i zamjenika načelnika GS OSRH kontraadmirala Antu Urlića, vojnog ordinarija monsinjora Jurja Jezerinca, generale, admirale, bivše djelatnike i zapovjednike HRZ-a i PZO-a, predstavnike gradskih vlasti i udruga proisteklih iz Doma-vinskog rata, te obitelji poginulih pripadnika HRZ-a i PZO-a. Tijekom uvodnog dijela svečano-

U predvorju dvorane postavljena je i prigodna izložba zrakoplovne opreme te maketa i fotografija vezanih uz HRZ i PZO

sti pročitana je kratka povjesnica HRZ-a i PZO-a, od 12. prosinca 1991. kada je ustrojen kao jedinstvena grana, pa sve do današnjih dana, a prikazan je i kratki film o HRZ-u i PZO-a autora Tomislava Haraminčića.

Zlatko Gareljić je naglasio da je HRZ i PZO važna grana za cjelokupni sigurnosni sustav, nastala u slojevitim i teškim okolnostima stvaranja hrvatske države. U današnjoj ekonomskoj situaciji, pred OSRH i HRZ i PZO stoje dva imperativa: prvi je funkcionalni, koji obuhvaća održavanje i razvijanje sposobnosti u korist obrane i sigurnosti građana Hrvatske i naših saveznika i partnera. Vidljiv je u sudjelovanju u obučnim aktivnostima, mirovnim misija-

ma i operacijama, te aktivnostima pomoći hrvatskom društvu i građanima. Drugi imperativ je socijalni, obrambeni sustav je nužno povezan s društвom, te se njegovo održavanje i razvoj mora uskladiti s potrebama i realnim mogućnostima društva i države. Pomoćnik ministra obrane i bivši zapovjednik HRZ-a i PZO-a Viktor Kopričnjak je istaknuo ulogu Rudolfa Perešina za početke HRZ-a i PZO-a, ali i svih ostalih koji su dali neprocjenjiv doprinos razvoju grane. Tijekom svih ovih godina zadaće HRZ-a i PZO-a su se mijenjale, ali je važnost jačala. Danas su grana i njezini djelatnici poželjan partner u NATO-ovim operacijama očuvanja mira, naročito u Afganistanu i na Kosovu, rekao je

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Davor KIRIN

Od skromnih početaka izgradili smo zrakoplovnu silu koja je imala jednu od ključnih uloga u oslobođenju domovine, istaknuo je general Dražen Ščuri

Govoreći o Domovinskom ratu, zapovjednik HRZ-a i PZO-a brigadni general Dražen Ščuri je istaknuo da u njegovim počecima za granu zrakoplovne tehničke gotovo nije niti postojala. No, "od skromnih početaka izgradili smo zrakoplovnu silu koja je imala jednu od ključnih uloga u oslobođenju domovine". Danas dolaze novi naraštaji kojima vjerujemo, rekao je Ščuri, a zahvaljujući njima, te spoju iskustva i mladosti, naše zrakoplovstvo ima svijetlu budućnost. Na kraju obraćanja pozdravio je odluku kojom je HRZ-u i PZO-u omogućeno održavanje sposobnosti nadzora zračnog prostora Republike Hrvatske.

BUDUĆNOSTI

Koprivnjak, dodavši da su iznimno bitne i nevojne zadaće, kojima su spašeni mnogi životi i sačuvana imovina. Koprivnjak se osvrnuo i na odluku o remontu aktualne flote borbenih zrakoplova, rekavši da to nije najbolje, ali u sadašnjoj ekonomskoj situaciji jedino moguće rješenje, jer zadržava sposobnost, kadrove i infrastrukturu. Kontraadmiral Urlić je podsjetio da su prve zrakoplovne postrojbe bile vođene hrabrošću, odlučnošću i ljubavlju prema domovini, a kasnije je grana dosegnula zavidne borbene sposobnosti, koje su do izražaja najviše došle u oslobođilačkim operacijama poput Oluje. Poslije rata, grana se nastavila razvijati i danas je jedna od osnovica vojnih sposobnosti OSRH. Nadalje, medicinski letovi i pomoći u borbi protiv požara jasno pokazuju da HRZ i PZO uspješno usklađuju vojne kapacitete s potrebama civilne zajednice. Što se tiče mirovnih misija, kontraadmiral je zaključio da je udio HRZ-a i PZO-a u njima "svima nama na čast i ponos".

Uručenje nagrada najistaknutijim djelatnicima

Nakon govora dodijeljena su odlikovanja, nagrade i pohvale najistaknutijim djelatnicima grane u protekloj godini.

Svečana akademija je zaključena prigodnim programom klape HRM-a "Sveti Juraj", a u predvorju dvorane postavljena je prigodna izložba izdavačkih i multimedijalnih projekata HRZ-a i PZO-a, zrakoplovne opreme, te maketa i fotografija vezanih uz HRZ i PZO. ■

Vojarna "Pleso" ubuduće će se zvati vojarna "Pukovnik Marko Živković", po hrvatskom pilotu koji je 2. prosinca 1991. u istočnoj Slavoniji junački poginuo tijekom izvršenja borbene zadaće u Domovinskom ratu. Pukovnik Marko Živković, po vojnoj struci pilot borbenog aviona, bio je osnivač Samostalnog zrakoplovnog voda u Operativnoj zoni Osijek, osnovanog 8. listopada 1991. Vod je djelovao s improviziranim uzletišta u okolici Đakova pomoći nekoliko malih sportskih zrakoplova i poljoprivrednih aviona An-2, prviobično namijenjenih prijevozu ranjenika. Ti su zrakoplovi u početku u sanducima s padobranom izbacivali pomoći opkoljenom Vukovaru. Zatim su na neprijateljske položaje počele padati i takozvane bojler-bombe. Uskoro je bivša JNA u blizini bojišnice dopremila raketnu pukovniju iz Srbije, naoružanu najmodernejšim protuzrakoplovnim raketnim sustavom KUB-M SA-6. Pokušavajući obraniti hrvatske zrakoplove ispalili su 16 raket. Jedna je pogodila cilj pa je 2. prosinca 1991. iznad Otoka pokraj Vinkovaca pogoden An-2 u kojem su poginuli Marko Živković i drugi pilot Mirko Vuković te padobranci Ante Plazibat i Rade Griva. U tim okolnostima vod je morao prestati s borbenim djelovanjima. Do tada su, u nešto manje od dva mjeseca, hrabri hrvatski letači obavili 35 borbenih letova tijekom kojih je izbačeno 68 bombi i 17 sanduka s dvije tone pomoći za Vukovar.

PRIMANJE ZA VOJNE ZAPOVJEDNIKE I DUŽNOSNIKE MORH-a

Dalje je kazao kako se Hrvatska svojom dosljednošću kroz sudjelovanje u međunarodnim misijama potpore miru pokazala legitimnim partnerom i članicom NATO-saveza i potvrdila središnju ulogu generatora stabilnosti i sigurnosti na području jugoistočne Europe, te dodačo kako su unatoč ograničenim materijalnim i finansijskim resursima, pripadnici Oružanih snaga svojom predanošću i radom besprijekorno izvršili svoje zadaće. "Razvoj sposobnosti Oružanih snaga je nastavljen unatoč primjetnom usporavanju koje su uzrokovala finansijska ograničenja i održan je pozitivan trend, a donesene su i strateške odluke o zadržavanju sposobnosti HRZ-a I PZO-a i opremanju Hrvatske ratne mornarice novim obalnim ophodnim brodovima", kazao je predsjednik.

Između ostalog, predsjednik Josipović je rekao i kako će godina 2012. ostati svima u pamćenju jer je odlukom Međunarodnoga suda u Haagu obranjen dignitet i potvrđen obrambeni legitimni karakter Domovinskog rata, a generali Ante Gotovina i Mladen Markač oslobođeni.

Na kraju je predsjednik poručio: "U Republici Hrvatskoj, u vremenima koja dolaze, moramo osigurati boljši i daljnji napredak za sve građane, predstave nam novi izazovi - donošenje strateških dokumenata i odgovarajućih planskih i pravnih akata, daljnja modernizacija i razvoj posebnih sposobnosti Oružanih snaga. Pred nama je i donošenje novih zakona - Zakona o obrani i Zakona o službi u Oružanim snagama..."

Ž.S.

Predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik OSRH Ivo Josipović priredio je 19. prosinca božićno-novogodišnje primanje za djelatne vojne zapovjednike i dužnosnike MORH-a te umirovljene generale i admiralare. Nazočnima je poželio sve najbolje u novoj 2013. godini te naglasio: "S vremenjskim odmakom od dva desetljeća, možemo s ponosom potvrditi da smo bili suvremenici stvaranja nove suverene Hrvatske i da smo svjedočili najznakovitijim događajima u no-

vijoj hrvatskoj povijesti. Bili ste sudionici stvaranja samostalne, demokratske i neovisne europske Hrvatske. Vrijeme obrambenoga Domovinskog rata je iza nas, ali naša htijenja, vizije i obveze da i dalje izgrađujemo svoju domovinu na dobrobit svih njezinih građana je stalna obaveza i zadaća." Predsjednik Josipović istaknuo je kako posebnu zahvalu i trajno sjećanje dugujemo svim pripadnicima Hrvatske vojske koji su svoje živote i zdravje ugradili u temelje domovine.

Objavljen Register hrvatskih branitelja

U Muzeju suvremene umjetnosti 19. prosinca održana je svečana objava Registra hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Registr, koji je dostupan na internetu preko linka <https://register.branitelji.hr>, aktivirao je ministar branitelja Predrag Matić Fred. Objavljanju su između ostalih, nazočili i predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović, predsjednik Hrvatskog sabora Josip Leko, potpredsjednica Vlade RH i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić, ministar obrane Ante Kotromanović, ministar unutarnjih poslova Ranko Ostojić te drugi ministri, načelnik GS OSRH general pukovnik Drago Lovrić i ostali vojni dužnosnici kao i predstavnici udruga proisteklih iz Domovinskog rata. Ministar Matić tom je prigodom istaknuo kako je Registr najčasniji popis u povijesti Republike Hrvatske, a imena objavljena na njemu temelj su moderne Hrvatske. Naglasio je da je Registr objavljen uz odgovarajuće konzultacije i

suradnju sa obrambeno-sigurnosnim državnim tijelima i institucijama. Nazočnima su se obratili i ministar obrane Ante Kotromanović, te ministar unutarnjih poslova Ranko Ostojić, koji su, uz ministra Matića, i javno objavili vlastite podatke navedene u Registru.

D. VLAHOVIĆ

Register hrvatskih branitelja čini opći i posebni dio, pri čemu opći dio sadržava ime i prezime hrvatskog branitelja, ime jednog roditelja, datum i mjesto rođenja, broj dana provedenih u Domovinskom ratu, pripadnost borbenom ili neborbenom sektoru te pripadnost MUP-u ili MORH-u. Posebni dio sadržava podatke o ratnom putu. Obrazac za pristanak objave cijelog ratnog puta bit će dostupan na službenoj stranici Ministarstva branitelja (www.branitelji.hr) i bit će ga potrebno ovjeriti kod javnog bilježnika i dostaviti Ministarstvu.

POTPISAN GODIŠNJI PLAN OBRAMBENE SURADNJE S KOSOVOM

Tijekom službenog posjeta Republici Kosovo, 13. prosinca, ministar obrane Ante Kotromanović susreo se u Prištini s ministrom kosovskih sigurnosnih snaga Agimom Çekuom. Na bilateralnom sastanku bilo je rječi o sigurnosnoj situaciji na Kosovu i u regiji, napretku dijaloga sa Srbijom, ulozi NATO saveza i Europske unije u stabilizaciji stanja i borbi protiv organiziranog kriminala, korupcije i krijumčarenja, a posebna pažnja posvećena je bilateralnoj obrambenoj suradnji Kosova i Hrvatske. Ministar Kotromanović napomenuo je kako je namjera Hrvatske i dalje zadržati aktivnu ulogu u okviru NATO vođene operacije KFOR sve dok to bude potrebno. "Hrvatska će, kao članica NATO-a, ostati predana djeleovanju Saveza na terenu i uspostavi trajne stabilitetu na Kosovu", rekao je ministar istaknuvši kako je MORH spremjan na području obrane pružiti svu potrebnu potporu Ministarstvu kosovskih sigurnosnih snaga u transferu znanja i iskustva. Govoreći o situaciji na sjeveru Kosova, obje strane su se složile da Kosovske snage sigurnosti trebaju odigrati odlučujuću ulogu u osi-

guranju uvjeta kako bi kosovski Srbi stekli osjećaj da je njihova budućnost na Kosovu sigurna. Stoga je zaključeno kako je potrebno da Kosovo nastavi s ispunjavanjem svih dogovorenih sporazuma između Prištine i Beograda, što je nužno za daljnju euroatlantsku perspektivu Kosova. Nakon službenog dijela sastanka izaslanstvu su potpisala Godišnji plan bilateralne obrambene suradnje za 2013. godinu. Tim dokumentom jasno se artikulira spremnost MORH-a i OSRH u pružanju stručni pomoći kosovskom obrambenom sektoru u prijenosu iskustva iz područja transformacije oružanih snaga, planiranim sastancima eksperata te omogućavanjem školovanja pripadnika Kosovskih snaga sigurnosti na Hrvatskom vojnom učilištu. Boravak na Kosovu ministar Kotromanović iskoristio je i za posjet hrvatskom kontingentu u operaciji KFOR, koji je smješten u vojnom kampu Bondsteel kod Uroševca, kao i susret sa zapovjednikom KFOR-a general bojničkom Volkerom Halbauerom.

OJI

Održan godišnji briefing za Vojno diplomatski zbor

Na Hrvatskom vojnom učilištu „Petar Zrinski“ 11. prosinca, održan je redoviti godišnji briefing za pripadnike Vojno diplomatskog zbora u RH, na kojem su domaćini bili ministar obrane Ante Kotromanović, te načelnik GS-a OSRH general pukovnik Drago Lovrić. Redoviti godišnji briefing za VDZ započeo je uvodnim obraćanjem zamjenika načelnika GS-a za planove i resurse, kontraadmirala Ante Urića, a teme briefingu bile su transformacija OSRH, potpuna integracija OSRH u NATO, sudjelovanje OSRH u međunarodnom vojnim operacijama i dr.

Ministar Kotromanović je, rezimirajući 2012. godinu, istakao zadovoljstvo brojnim i zahtjevnim reformama koje MORH uspješno provodi, te najavio kako će se one nastaviti i u 2013. „Naš cilj je osigurati potpunu transparentnost sustava. Uz to, budući da i dalje želimo biti podrška zemljama u regiji i jugoistočnoj Europi i čvrsto podupiremo njihov put ulaska u NATO, naše težište bit će na regionalnoj suradnji“, rekao je ministar Kotromanović. U ime VDZ-a okupljenima se obratio doajen VDZ-a, pukovnik László Hajas koji je izrazio zadovoljstvo dosadašnjom uspješnom suradnjom i zaželio njezin nastavak u sljedećoj godini.

L. PULJIZEVIĆ

Izaslanstvo OSRH na godišnjoj konferenciji ACT-a

Zamjenik načelnika GS OSRH brigadni general Mate Pađen i vojni predstavnik Republike Hrvatske pri NATO-u i EU-u general bojnički Mirkо Šundov sudjelovali su na konferenciji „NATO Transformation 2020 and Beyond“ održanoj 12. i 13. prosinca u Norfolku, Virginiji, na kojoj je sudjelovalo više od 240 sudionika iz 52 države.

Konferencija u organizaciji Savezničkog zapovjedništva za transformacije (ACT) bila je prilika za raspravu i neposrednu razmjenu mišljenja o međusobnoj suradnji i aktivnostima usmjerjenim na konkretne projekte na području vojne transformacije. Također, razmijenjene su informacije o aktualnim i budućim projektima, prezentirana su nacionalna transformacijska iskustva te su razmatrani načini daljnje suradnje. Visoki predstavnici NATO-a govorili su o aktualnim pitanjima koja proizlaze iz zadaća s NATO summita u Lisabonu i Chicagu, NATO operacijama nakon ISAF-a, procesu obrambenog planiranja NATO-a, inicijativi povezanih snaga (Connected Forces Initiative) te budućem načinu rada. Zamjenik načelnika GS OSRH brigadni general Mate Pađen, govorio je o iskustvima OSRH i suradnji unutar Američko-jadranske povelje. U okviru bilateralnih i multilateralnih konzultacija raspravljalo se o nizu pitanja: koncepti budućnosti, središta izvrsnosti, borba protiv improviziranih eksplozivnih naprava, inovacije. Tom prilikom, generali Pađen i Šundov susreli su se s zapovjednikom Savezničkog zapovjedništva za transformacije generalom Jean-Paulom Palomérosom i njegovim zamjenikom generalom Mieczysławom Bieniekem, a razgovarali su o transformacijskim procesima i budućoj suradnji. Uz generale Pađena i Šundova Konferenciju su nazoočili i voditelj kabineta načelnika GS OSRH brigadir Jozo Antolović te predstavnici Nacionalnog vojnog predstavništva RH pri Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju brigadir Ivica Kranjčević i pukovnica Nevenka Kovac.

OJI

Foto: Tomislav BRANDT

Božićna poruka svećenicima i vjernicima Vojne biskupije u RH

BOŽIĆNA PORUKA

Stojimo na pragu Godine vjere koju je papa Benedikt XVI., 11. listopada otvorio i u kojoj ćemo kao Crkva, zajednica vjernika, i kao pojedinci nastojati iznova otkrivati i živjeti blago dara vjere. Svako razdoblje života je prigodno za prihvatanje ili odbijanje susreta s Gospodinom. Godišnja doba duha se određuju u nutriti savjesti, u zgodna vremena obraćenja, i u skrivenim dramama životnih izbora. Vjera svakodnevno rađa novim nadama, otvara nove horizonte, stvara nove navike, živi od velikodušnosti, puno pitanja i malo odgovora, od povjerenja u jedinstvenu Riječ Božju prije nego u mnoštvo ljudskih riječi. Kada pojedinac prihvata dar vjere, stječe novi rječnik, zadobiva novi stil života, novi način spoznaje i prosudbe događaja i osoba. Jezik vjere je drugačiji od jezika razuma, kao što je jezik srca drugačiji od jezika uma...

Vrijeme Došašća i Božića su milosno vrijeme kada intenzivnije razmišljamo o vjeri i istinskom značenju Utjelovljenja Isusa Krista. Uočavamo da povlašteno mjesto Božanske objave je konkretna osoba: Isus Krist. Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu. Njega postavi baštinikom svega; Njega po kome sazda svjetove (Heb 1, 1-2). Koncil nas podsjeća da je Bog poslao svoga Sina, vječnu Riječ, da prosvjetiti sve ljude, kako bi se među ljudima nastanila i objavila im Božja otajstva (usp. Iv 1, 1-18). Isus Krist, Riječ tijelom postala, poslana kao čovjek čovjeku, Božje riječi govori (Iv 3, 34) te ispunja djelo spasenja povjerenog mu od Oca (usp. Iv 5, 36; 17, 4 i DV 4). Evanđelist Ivan zove Isusa Logos, Riječ, a Poslanica Hebrejima potvrđuje da nam je Bog progovorio po toj Riječi. Riječ Božja zahtijeva da se sluša i prakticira posvuda gdje Bog govori i svima kojima želi govoriti, sve što želi govoriti... Ipak, postoje povlaštena mjesta gdje Bog govori i povlaštena mjesta na kojima se Boga može slušati. Na primjer, iskustvo proroka Ilike, nas podsjeća da Bog ne govori ni u silnom vihoru, ni u potresu, ni u ognju, već u šapatu blagoga i laganog vihoru (usp. 1 Kr 19, 11-13). Bog, dakle, govori u tišini savjesti svakog pojedinka, u tajnovitim događajima povijesti, u šutnji osobnih iskustava...

Ali, ta Riječ ima potrebu biti ponovno izgovorena. Isusa treba ponovno navijestiti. Sveti Augustin piše o Preteci koji je za sebe rekao da je Glas koji više u pustinji: "Ivan Krstitelj je bio glas, a Isus je Riječ. Dok glas pogađa sluh, Riječ prodire u srce. To znači da moramo izbjegavati davati glas riječima bez značenja, rječniku ispraznih zajedničkih mjeseta, utješnim i prijetvornim obećanjima... Čestom uporabom riječi milosti, spasenje, ljubav, mir, demokracija, ljudska prava, ove su riječi postale poput obezvrijedenog novca kojima se ništa ne može kupiti i ništa poručiti. Nedostatak svjedoka, učitelja i vrijednosti osobe ne može se zamjeniti posrednim nagovaračima i prodavačima mišljenja. Dakle, najuzvišenija riječ, riječ koja nadilazi sve prepreke u komunikaciji je gesta ljubavi, ukoliko se ljubav ne ispunja u samoj riječi. Ljubav nije sadržana samo u riječima, već u konkretnim gestama velikodušnosti, altruizma, nepročunatom darivanju drugome. Može se ne govoriti i, svejedno, ljubiti. Može se ne voljeti i, svejedno, govoriti. Može se izreći mnoštvo licemjernih riječi, da bi se sakrila praznina osjećaja i nedostatak komunikacije. Može se izreći malo iskrenih riječi i iskazati duboki osjećaji i radost zajedništva... Pozvani smo živjeti Riječ, prihvatajući Isusov nauk i uspostavljajući s njim međusobni odnos, jer kršćani ističu središnje mjesto osobe Isusa Krista u Božjoj objavi. Ako naučimo slušati Riječ Božju u našem životu, bilo kao pojedinci, bilo kao narod Božji, sa sposobnošću čitanja znakova vremena i raspoznavanja i rasuđivanja djela Duha Svetoga, postat ćemo zajednica vjerodostojnih Kristovih svjedoka.... Više od obrane osvojenih položaja ili podizanja zida podjele, svjedočenje stvara mostove prijateljstva i dijaloga inteligentnom maštovitošću i kreativnošću Duha Svetoga. Dobro je primijetiti da današnje svjedočenje vjere, zbog čitave serije čimbenika, nije ono isto od jučer. Prvi čimbenik je fenomen globalizacije. Globalizacija podrazumijeva drugačiji oblik svjedočenja vjere jer je promijenila koordinate prostora i vremena. Udaljeni više nisu daleko, a blizi više nisu blizu. Drugi čimbenik su kulturno-političke instancije i predstavništva koji brane vjerovanje bez pripadnosti. Oni bi htjeli da Crkva više nema javno lice, da se ograniči na rasvjetljavanje i oblikovanje savjesti, no bez utjecaja na društveni, ekonomski i politički život. Međutim, ne postoji društvo bez savjesti i savjest bez društva. Treći čimbenik je prijelaz od navještanja u prostoru na navještanje u životu, od udaljenih krajeva do onih blizih. Biti svjedok znači

Obnov

*Dođi, Gospodine Isuse: gdje je rat donesi mir, gdje je mržnja
donesi ljubav, gdje je tama donesi svjetlo u naše obitelji,
Domovinu i Crkvu*

a Crkve

naviještati evanđelje obraćenja, obnavljanja kršćanskoga života. Sveukupnost ovih čimbenika nas potiče da promišljamo o vjeri, metodama i sadržajima naviještanja, o davanju glasa duhovnoj baštini i povijesti crkvene zajednice. Mnogo je vatre koja žari ispod pepela i čeka dah Duha Svetoga kako bi nadahnuo stil života i svjedočenja koji je otvoren budućnosti i nadi...

Poziv na svetost kao visoko mjerilo kršćanskoga života, nije poziv samo za neke, nego je upućen svim kršćanima da živi po Duhu (usp. Gal 5, 16), da mudro povezuje božansku milost i ljudsku slobodu, jer čovjekova sloboda i Božja svemoć napreduju zajedno. Ne treba se, stoga, bojati živjeti ideale svetosti i predlagati ih vjernicima; potrebno je imati odvažnosti i hrabro se boriti protiv raka osrednjosti i mediokriteta te rezignacije ili pomirenja sa sudbinom. Svi su vjernici, kojem god staležu pripadali, pozvani na puninu kršćanskoga života i na savršenu ljubav...

Uloga kršćana se može svesti na onu stražu čovječnosti, koja sudjeluje u radostima i nadama, žalostima i tjeskobama ljudi našega vremena, osobito siromašnih i svih onih koji trpe, ne isključujući ništa uistinu ljudskoga, a da ne bi našlo odjeka u srcu Crkve (usp. GS, 1). Štoviše, dobro je podsjetiti se, Crkva, u sebi nije spasenje, već samo znak spasenja. Ovo djelo straže čovječnosti i kritičko-proročkoga služenja, iznad svega, relativizira različite projekte ljudskoga napretka i tolike humane ideologije, koje ne mogu ostvariti spasenje već samo stvoriti materijal kojim se čovjek otvara primanju spasenja koje mu je darovalo Bog... Tehnika i znanstveni napredak mogu poboljšati materijalne uvjete života, produžiti godine življjenja, obdariti osjećajima sreće i blagostanja, ali njihovo se djelo zaustavlja pred zidom smrti. Samo odluka vjere daje mogućnost prijelaza preko tog zida. I samo mu Bog, u vjernosti njegovoj Riječi, nudi sigurnost da s onu stranu toga zida nije ponor zaborava i ništavila, već život vječni... Kršćanska vjera, sa svojom posebnom vizijom čovjeka stvorenom na sliku Božju, otkupljenog krvlju Kristovom i usmjerenoj prema životu vječnom s Bogom, čini vrlo čvrst temelj osobe i njezina dostojarstva, užvišenog i nepovredivog. U odsutnosti religiozne dimenzije čovjeka, svaka razumska obrana apsolutnog i neotuđivog dostojarstva osobe, ostaje problematična i nesigurna. Samo onaj tko ima uzvišeni pojam o Bogu, ima i uzvišeni pojam o čovjeku, i onaj tko ima uzvišeni pojam o čovjeku, ne može ne imati uzvišeni pojam o Bogu.

Središnje mjesto Isusa Krista u povijesti može se dobro opisati uz pomoć jedne slike uzete iz Svetog pisma i Liturgije. Biblijska slika koja najbolje opisuje prihvaćanje i odbacivanje, Božji hod prema čovjeku, kako bi ovaj sve više postajao čovjekom, i čovjekov hod prema Bogu, kako bi on postao više božanski, može biti ona starca Šimuna (Lk 2, 25-32). Starac Šimun, simbol čovječanstva koje očekuje spasenje, nosi na rukama dijete Isusa, a dijete Isus, Spasitelj svijeta, podržava starca Šimuna. Sva ljudska povijest, personificirana u liku starca Šimuna, gleda u Krista kao svoje spasenje, a Krist ulazi u ovu ljudsku povijest kao njezino središte i njezina duša. Utjelovljena Riječ je, dakle, ispunjenje čeznutljive sadašnjosti u svim religijama čovječanstva: ovo ispunjenje je Božje djelo koje nadilazi svako ljudsko očekivanje. To je otajstvo milosti.

Neka vam, u ovoj Godine vjere, Utjelovljena Riječ – Isus Krist dadne svjetlo koje će vam pomoći vidjeti dobro tamko gdje drugi vide zlo, vidjeti nebo gdje drugi vide zemlju, milost gdje drugi vide grijeh, život gdje drugi vide smrt. Molimo da reflektori mode i novca ne budu jači od svjetla vjere, da nestane mraka i da živimo u svjetlu milosti, da svjetlo Božića rasvijetli tolike noći našega života. Neka ovo bude naša molitva Božića punog milosti i blagoslova: Dođi, Gospodine Isuse: gdje je rat donesi mir, gdje je mržnja donesi ljubav, gdje je tama donesi svjetlo u naše obitelji, Domovinu i Crkvu. ■

**Želim vam sretan i blagoslovлен Božić
i uspješnu novu 2013. godinu!**

mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij u RH

Jezerinac

TEČAJ NATO ŠKOLE U OBERAMMERGAU

**IZNOŠENJE ISTINITE I
PRAVODOBNE INFORMACIJE
KLJUČ JE ZA RJEŠAVANJE SUKOBA
I POTVRDA VJERODOSTOJNOSTI
NATO SAVEZA, SMATRA PUKOVNIK
LUC GAUDET IZ KANADSKE
KOPNENE VOJSKE,
VODITELJ TEČAJA**

NATO škola u Oberammergau sljedeći mjesec službeno slavi 60 godina postojanja. Na konferenciji u Heidelbergu, 30. siječnja 1953., donesen je preliminarni dogovor za osnivanje obrazovne institucije gdje će se održavati posebni vojni tečajevi za NATO zapovjednike i stožerne časnike. U početku su organizirane samo dvije vrste tečaja, temeljni u trajanju od tri ili četiri dana za više savezničke zapovjednike te drugi, od dva tjedna, gdje su se kvalificirali, odnosno, obučavali ključni stožerni časnici za planiranje taktičke uporabe i obrane protiv nuklearnog oružja.

Danas se u Školi redovito provodi više od 90 raznih tečajeva, primjerice: razvoj multinacionalnih snaga, zapovijedanje i nadzor, mobilizacija snaga, oružje za masovno uništenje, krizni menadžment, zaštita okoliša, elektronički rat, psihološke operacije, logističke operacije, javno informiranje i niz ostalih. U predavačkom osoblju sudjeluju sve članice NATO-a, kao i Partnerstva za mir, pa je i Hrvatska u nekoliko mandata dosad imala svoje predstavnike predavače i zaposlenike Škole. Vrlo često gostuju i stručnjaci s prestižnih svjetskih sveučilišta. Uz tečajeve kontinuirano se održavaju i međunarodne konferencije, simpoziji, te znanstveni skupovi.

NATO-ova ODNOSA S

Istina i transparentnost put su prema uspjehu u području djelovanja s javnošću, samo je jedna od poruka koje su se mogle čuti na Tečaju o NATO-ovoj politici odnosa s javnošću, održanom od 3. do 7. prosinca, u organizaciji NATO škole u Oberammergau u Njemačkoj. Tečaj je organiziran za časnike oružanih snaga i djelatnike ministarstava obrane članica NATO-a i zemalja Partnerstva za mir, koji su izravno angažirani u poslovima odnosa s javnošću. Sudjelovalo je četrdeset predstavnika iz članica NATO-a: SAD-a, Kanade, Njemačke, Francuske, Italije, Španjolske, Turske, Nizozemske, Belgije, Poljske, Mađarske i Hrvatske, predstavnici zemalja Partnerstva za mir: Švedske, Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, kao i predstavnici Ministarstava vanjskih poslova Moldove i Azerbejdžana. Raznovrsnim se predavanjima, u pet dana Tečaja, pokušalo odgovoriti na postulate struke odnosa s javnošću u

NATO-u (Public Affairs), a to su kako zadovoljiti potrebu da se bude što ažurniji u objavi informacija, a da se pritom ne naruši sigurnost sustava obrane ili oružanih snaga koje sudjeluju bilo na obuci ili na terenu u nekoj od misija.

Usvajanjem novih teoretskih znanja iz NATO-ovih strategija komuniciranja i razmjrenom iskustvom polaznika u djelovanju s javnosti, posebice s medijima, predstavljeni su i primjeri o tome kako uspješno uspostaviti npr. Centar za informiranje u međunarodnoj misiji ISAF u Afganistanu ili UN u Libiji, Siriji, Libanonu. Budući da NATO prolazi proces stalne transformacije i prilagodbe sigurnosnim prilikama i potrebama, predstavljena je vrlo zanimljiva prezentacija o uporabi "novih" medija u ostvarivanju komunikacijskih ciljeva NATO-a i socijalne mreže poput Facebooka, MySpacea, Twittera, YouTubea i sl. sa svim prednostima i nedostacima moderne

Napisala i snimila Svetmirka MIOČIĆ

VODITELJ TEČAJA
- pukovnik Luc Gaudet

Jedan od najiskusnijih časnika za odnose s javnošću u kanadskim oružanim snagama, inače voditelj Tečaja, pukovnik Luc Gaudet ima bogato 20-godišnje iskustvo u odnosima s javnošću i dosad je, između inih dužnosti, bio i glasnogovornik Oružanih snaga Kanade i pomoćnik glasnogovornika ISAF misije u Afganistanu. Trenutačno obnaša dužnost predavača i trenera u Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju u Norfolku, SAD (SACT).

Objašnjavajući važnost stalne edukacije djelatnika u odnosima s javnošću pukovnik Gaudet kaže: "Svakog angažiran u PA NATO-a, bez obzira na razinu, svojim djelovanjem pridonosi da se provedba političkih i vojnih odluka artikulira u javnosti, što je od krucijalne važnosti za njihov uspjeh, a za to treba permanentna edukacija". O važnosti PA- odnosa s javnošću u vojnim strukturama Atlantskog saveza govori i činjenica da je u kanadskoj vojsci na svim razinama trenutačno raspoređeno 150 časnika za odnose s javnošću.

Pukovnik Gaudet osobito ističe kako je iznošenje istinite i pravodobne informacije ključ za rješavanje sukoba i potvrda vjerodostojnosti sustava NATO saveza u cijelosti. Način koji izaberete za predstavljanje svojih vojnih aktivnosti javnosti, odnosno medijima, posebice u slučajevima gdje trebate javnu potporu i razumijevanje, mora biti takav da oni mogu stvoriti vlastitu prosudbu o njima.

"Objavite li tekst na internet stranici, izjavljujete uživo iz ratnog područja ili organizirate Dan otvorenih vrata, znajte da koordinirate napore oko komunikacijske strategije Atlantskog saveza, ne samo na lokalnoj razini već i globalnoj, u Afganistanu, Libiji ili Siriji", poručuje pukovnik Gaudet.

Naglašava i da je ova vrsta tečaja izvrsna platforma za učenje svih djelatnika koji su izravno uključeni u rad s javnosti bilo koje vrste, a posebice je kvalitetna za časnike koji se spremaju za odlazak u neku od spomenutih misija ili su uključeni u proces pripreme.

POLITIKA JAVNOŠĆU

tehnologije koja je dio svakodnevnog djelovanja, ali i o mogućim opasnostima koje iz njih proizlaze (ciber-terorizam). Posebno je predstavljen projekt NATO TV gdje predstavnici medija, kao i drugi zainteresirani, mogu besplatno preuzeti sve dostupne videomaterijale, a naglašena je i važnost analize medija u više kategorija.

U raspravama su se spominjala i u videoprojekcijama mogla vidjeti brojna iskustva kolega iz bivše NATO operacije u Iraku, trenutačne misije u Afganistanu, a bilo je riječi i o aktualnoj političkoj i vojnoj situaciji između Izraela i Palestine.

Iskusni predavači na treningu aktivni su djelatnici i časnici iz različitih struktura NATO i UN-a, a pojedini i novinari koji djeluju u NATO-ovim agencijama, pa su nizom primjera i improvizacija predstavili stvarne situacije na terenu kojima se najlakše moglo prikazati i naučiti kako djelovati u rješavanju mnogih kriznih situacija. ■

Iskusni predavači na treningu aktivni su djelatnici i časnici iz različitih struktura NATO i UN-a, a pojedini i novinari koji djeluju u NATO-ovim agencijama

Od 10. do 14. prosinca u Simulacijskom središtu ZOD-a 2. motorizirana bojna Pauci Gardijske motorizirane brigade provela je računalno-podržanu vježbu (CAX) Asasania Peace 12. Primarna obučna skupina vježbe bilo je Zapovjedništvo bojne, dok su sekundarne skupine bila zapovjedništva satnija Pauka, kao i dijelovi

Foto: Davor KIRIN

RAČUNALNO PODRŽANA VJEŽBA BOJNE PAUCI

Zapovjedništva Gardijske motorizirane brigade. Glavni cilj bilo je uvježbavanje u procesima donošenja odluke i vođenja postrojbi kroz scenarij simulirane operacije potpore miru. Za Zapovjedništvo Pauka, na čelu s bojnikom Antom Carminattijem, najveći zahtjevi odnosili su se na kvalitetu i brzinu donošenja odluke, kao i njezina prenošenja na podređene postrojbe, te koordinaciju s njima. "Brzina, pravilna prosudba i odluka ključni su za dostizanje zadanih ciljeva", naglasio je Carminatti.

U Taktičko-operativnom središtu, u kojem je djelovalo Zapovjedništvo Pauka, operativni časnik natporučnik Marin Bulog rekao je da vježba daje izvrsnu presliku stvarnog rada u Zapovjedništvu. "Uvjeti su zista vjerno preslikani i adekvatni za obuku stožera i Zapovjedništva", rekao je dežurni časnik Zapovjedništva, koji se našao u zahtjevnoj ulozi čovjeka prema kojem se slijevaju sve informacije, filtrira ih i šalje ih na pravo mjesto.

Na vježbi Asasania Peace 12 svoj su bitan udio imala i zapovjedništva satnija. Satnik Ivica Armando iskusan je časnik iz Domovinskog rata, ali vježbu je okarakterizirao kao zanimljivu: "Ona je obnova i nadogradnja iskustava koja smo stjecali u ratu i međunarodnim operacijama, korisna je i za iskusne i za mlađe dočasnike i časnike". Narednik Krunoslav Vukosav je prvi dočasnik 1. voda 1. satnije komandom satnika Arminda zapovjeda. Navikao je na vježbe na terenu, ali zaključuje da bi "satnija trebala minimalno jednom godišnje doći na vježbu u Simulacijsko središte, u prvom redu raditi na procesima protoka informacija, od razine voda i satnije, prema bojni i nadalje". U zaključku je bojnik Carminatti rekao da CAX vježba daje uvid u funkcioniranje postrojbi, kvalitetu ljudi i njihovu uvježbanost, kao i smjernice za razvoj časnika i dočasnika u stožernom i zapovjednom radu. Posebnu je zahvalu uputio stručnim djelatnicima Simulacijskog središta.

DOMAGOJ VLAHOVIĆ

OBUKA IZ URBANIH OPERACIJA

U vojarni "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji i vojnem objektu "Žažina", od 26. studenog do 7. prosinca provedena je obuka obučavatelja iz urbanih operacija (MOUT – Military Operations on Urban Terrain). Obuku su organizirale dvije postrojbe Gardijske motorizirane brigade: 1. motorizirana bojna Tigrovi i 2. motorizirana bojna Gromovi. Provoditelji obuke bili su poručnik Tihomir Kastmiler (Tigrovi) i stožerni narednik Tomislav Petreković (Gromovi), osposobljeni obučavatelji za urbane operacije u svojim postrojbama. Polaznici su bili zapovjednici i prvi dočasnici vodova dviju bojnih. Riječ je o vojnicima koji će samostalno provoditi obuku u svojim postrojbama. Borba u naseljenom urbanom području iznimno je važna jer moderne tehnologije ratovanja podrazumijevaju veliko značenje ratovanja na asimetričnim bojišnicama u gradovima i naseljenim područjima. Same borbe u urbanim područjima zahtijevaju veliku uvježbanost pojedinaca i skupine za izvršenje zadaća u specifičnim uvjetima ratovanja.

Obuka je provedena u tri faze. Prva se odnosila na obuku osvježenja u vojarni u Petrinji i bazirala se na temeljnim vojničkim vještinama. Posebna pozornost svakodnevno se posvećivala kulturi rukovanja s osobnim naoružanjem te taktičkoj uporabi osobnog naoružanja (taktička i borbena izmjena spremnika, tranzicija naoružanja, stavovi,

tehnike kretanja i dr.). U istoj fazi obuke proveden je i teoretski dio o urbanim operacijama. U drugoj fazi težište je prebačeno na praktični dio u vojnem objektu "Žažina" gdje su polaznici provodili obuku u "stvarnim" uvjetima uz uporabu vježbovnog streljiva. U trećoj fazi organizirana je vježba te pismeno i usmeno testiranje pripadnika. Rad polaznika obuke pratio se i vrednovao svaki

dan, a vrhunac obuke bila je vježba "Napad voda na građevinu". Tom su dijelu nazočili načelnik stožera Gardijske motorizirane brigade brigadir Tihomir Kundid, zapovjednik Tigrova bojnički Romeo Horvat te zapovjednici i prvi dočasnici satnija dviju bojnih. Najboljim polaznicima obuke proglašeni su desetnik Dalibor Petrović i skupnik Danijel Matagić.

OJI

NAČELNIK GS OSRH U POSJETU 20. HRVCON-u

Načelnik Glavnog stožera OSRH, general pukovnik Drago Lovrić sa suradnicima od 15. do 18. prosinca boravio je u radnom posjetu Islamskoj republici Afganistan te 20. hrvatskom kontingentu u misiji ISAF.

U zračnoj luci KAIA u Kabulu, generala Lovrića i izaslanstvo dočekao je zapovjednik 20. HRVCON-a ISAF, brigadir Željko Dadić. Tijekom posjeta, načelnik GS-a se sastao u Zapovjedništvu misije ISAF sa zamjenikom zapovjednika ISAF-a, britanskim general pukovnikom Nickom Patrickom Carterom i razgovarao o trenutnoj situaciji u Afganistanu, procesu tranzicije i njenoj implementaciji, o trenutnim sposobnostima afga-

nistanskih snaga sigurnosti i njihovoj budućnosti te smanjenju broja hrvatskih pripadnika u operaciji ISAF u budućnosti. General Carter zaključio je da je hrvatski doprinos vidljiv i kvalitetan te da Republika Hrvatska ima važnu ulogu u tranziciji i potpori miru i stabilnosti u Afganistanu. General Lovrić susreo se i sa pripadnicima hrvatskoga kontingenta koji su raspoređeni na dužnosti u Zapovjedništvu misije ISAF te je potom obišao pripadnike Vojno policijskog savjetničkog tima (MP SAT) koji su smješteni u kampu „Julien“. Zapovjednik MP SAT-a, brigadir Željko Ljubas, održao je kratku prezentaciju o radu i postignućima tima, nakon čega je general Lovrić proveo vrijeme u ne-

formalnom razgovoru i druženju sa pripadnicima. Načelnik Glavnog stožera sa suradnicima također je obišao i pripadnike smještene u hrvatskom kampu „Cobra“ u kampu „Warehouse“, gdje se nalazi i zapovjedništvo 20. hrvatskog kontingenta. General Lovrić posjetio je i sastavice 20. hrvatskog kontingenta koje su smještene u kampu Mar-mal i Mike Spann na sjeveru Afganistana u blizini Mazar-e-Sharifa te se sastao sa zapovjednikom Regionalnog zapovjedništva Sjever, njemačkim generalom bojnikom Erichom Pfefferom, a potom i načelnikom GS-a oružanih snaga Afganistana, generalom Sherom Mohammadom Karimijem.

OJI

Petorici pripadnika OSRH uručena mađarska vojna odlikovanja

Mađarski veleposlanik u RH Ivan Gabor, uručio je 13. prosinca u ime ministra obrane Mađarske, dr. Csaba Hende, vojno odlikovanje "Bekefenntartaser Szolgálati Jel" (Service Medal for Peacekeeping) petorici pripadnika OSRH, članovima provincijskog tima za rekonstrukciju pod mađarskim vodstvom, iz sastava 19. HRVCON-a.

Odlikovanje se dodjeljuje mađarskim i stranim državljanima za iznimne rezultate pri izvršavanju zadaća u mirovnim misijama i operacijama, a odlikovani su satnik Ivica Kolobarić, pripadnik Bojne za specijalna djelovanja, te pripadnici Pukovnije vojne policije - časnički namjesnik Josip Grčević, stožerni narednik Petar Maras, narednik Željko Denona, te razvodnik Gordan Gibičar. Odlikovani pripadnici OS RH sudjelovali su u sastavu provincijskog tima za rekonstrukciju pod mađarskim vodstvom od 1. veljače 2007. do 15. kolovoza 2012.

Foto: T. BRANDT

U sastavu mađarskog provincijskog tima za rekonstrukciju dosad je sudjelovalo 55 pripadnika OSRH. Svečanosti uručenja mađarskog vojnog odlikovanja petorici pripadnika OSRH nazočila je i zamjenica ministra obrane RH, Višnja Tafra koja je istaknula kako je to veliko priznanje njima samima, ali i Republici Hrvatskoj, te da je ono dokaz da smo izgradili respektabilne, sposobne i profesionalne Oružane snage, međunarodno prepoznate i cijenjene od partnerskih i prijateljskih zemalja. Mađarski veleposlanik u RH Ivan Gabor prenio je zahvalnost i priznanje ministra obrane Mađarske dr. Csabe Hende i generala zbora Tibora Benkőa načelnika GS-a Mađarske, petorici odlikovanih, te je istaknuo kako su primjernim i nadprosečnim obavljanjem svojih zadaća doprinjeli ugledu pripadnika hrvatske vojske unutar saveza i u svijetu.

OJI

Humanitarna akcija HRM-a za udrugu SANUS

Udruga SANUS skrbi o 130 obitelji djece oboljele i liječene od malignih bolesti, prvenstveno putem akcija dragovoljnog darivanja krvi pripadnika Hrvatske ratne mornarice za djecu oboljelu i liječenu od malignih bolesti, provedena je 14. prosinca u prostorima Ambulante Pomo-rnske baze Lora u organizaciji udruge SANUS, Gradskog društva Crvenog križa i transfuzijske službe KBC Split. U akciji kojoj su se odazvali pripadnici HRM-a i kadeti HVU-a, odsjeka HRM-a, prikupljeno je 60 doza krvi.

OJI

Kadeti darovali štićenike Kuće "Sv. Vinka Paulskog"

Djelatnici i kadeti Kadetske bojne, Časničke škole Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", 13. prosinca, posjetili su štićenike Kuće "Sv. Vinka Paulskog" koja djeluje u sklopu Caritasa Sisačke biskupije u mjestu Oborovo nedaleko Dugog Sela. Ovo je drugi puta kako kadeti svojim dobrovoljnim prilozima daruju štićenike Kuće Sv. Vinka Paulskog i već na početku svoje karijere pokazuju humanost i socijalnu osjetljivost posebice kada je riječ o najmlađima. Vođeni obraćateljem dužnosti zapovjednika Kadetske bojne, natporučnikom Marinkom Laštrom, kadeti su darovali djecu "slatkim poklonima", odreknuvši se jednomjesečne marende i bar na trenutak vratili osmjehe na dječja lica.

Foto: M. ŠEFER

Z. L.

VIJESTI IZ OSRH

Predavanje na temu Bitke za Vukovar

Predavač Dekanata Hrvatskog vojnog učilišta "Petar Zrinski", brigadir Željko Živanović, 28. studenog održao je predavanje na temu Bitka za Vukovar za učenike osmih razreda u Osnovnoj školi "Mato Lovrak" u Dubravi. Škola tako tradicionalno obilježava tijedan sjećanja na Vukovar s ciljem prenošenja istine o Domovinskom ratu, a u programu obilježavanja osiguravaju se i predavanja svjedoka i sudionika Domovinskog rata.

Brigadir Živanović drugu godinu zaredom prenosi istinu Bitke za Vukovar učenicima osmih razreda a ravnateljica Škole, profesorica Alemka Plišetić, izrazila je zadovoljstvo i zahvalnost na suradnji s Hrvatskim vojnim učilištem i na pomoći profesorima povijesti u provedbi nastavnog plana i programa.

Z. L.

Tradicionalna veslačka regata kutera

U povodu blagdana Sv. Nikole biskupa, zaštitnika pomoraca, 11. je prosinca održana finalna utrka tradicionalne Veslačke regate kutera u Pomorskoj bazi Lora u Splitu.

Natjecanje je održano u Kaštelanskom zaljevu na stazi dugoj 800 metara a sudjelovale su postrojbe Hrvatske ratne mornarice. U prvoj utrci u posadi Zapovjedništva HRM-a sudjelovao je zapovjednik HRM-a komodор Robert Hranj koja je pobijedila posadu Obalne straže RH. U finalnoj utrci Flotila HRM-a odnijela je naslov pobjednika ove tradicionalne regate, a posadu Središta za obuku ostavili su iza sebe. Treće mjesto osvojila je posada Pomorske baze, a četvrtu mjesto prijalo je Zapovjedništvo HRM-a. Posada Obalne straže osvojila je peto mjesto, a šesto mjesto posada Bojne obalnog motrenja i obavlješćivanja.

Komodor Robert Hranj čestitao je svim sudionicima tradicionalne Veslačke regate kutera te uručio priznanja posadama kutera.
OJI

Tečaj COIN – obuka obučavatelja

Od 4. do 6. prosinca za potrebe dočasnika OSRH u 93. zb Zemunik u Zadru proveden je tečaj COIN – obuka obučavatelja. Tečaj je proveden kao planska aktivnost prvog dočasnika OSRH a cilj mu je bio daljnje osposobljavanje i stjecanje potrebnih kompetencija, znanja i vještina dočasnika iz OSRH za rad unutar MVO/MM kao i mogućnosti prijenosa dobivenih znanja za ostale dočasnice OSRH iz tematike COIN-a. Tečaj su proveli instruktori iz JFC HQ Brunssum NATO zapovjedništva. Dočasnici OSRH aktivno su i otvoreno sudjelovali na aktivnosti, posebno u praktičnim vježbama te su bili u mogućnosti vježbati i unaprijediti svoje vještine u poznавanju engleskog jezika. Nakon tečaja svim dočasnicima koji su sudjelovali podijeljene su potvrđnice o uspješnom završetku, dok je prvi dočasnik OSRH instruktorima uručio pisma zahvale te zahvalio na cijelokupnom trudu instruktorima i polaznicima.

H.K.

Regionalna parlamentarna konferencija

U RACVIAC-u–Središtu za sigurnosnu suradnju od 12. do 14. prosinca održana je dvodnevna konferencija "Odbori za obranu i sigurnost: Regionalna parlamentarna konferencija", organizirana u suradnji sa Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH i Hrvatskim saborom. Nastavak je to niza aktivnosti koje je RACVIAC, u suradnji sa Zajedničkim povjerenstvom za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH, organizirao do sada kao forum parlamentaraca iz zemalja jugoistočne Europe i istaknutih stručnjaka za područje sigurnosti na temu parlamentarnog nadzora nad područjem obrane i sigurnosti. Budući da parlamenti, kao istinska predstavnička tijela države i građana, trebaju imati aktivniju ulogu i sudjelovati i u formalnim procesima koji imaju za cilj poboljšanje demokratskog nadzora nad sigurnosnom i drugim politikama jedne države, glavna svrhe ove dvodnevne konferencije bila je poboljšati razumijevanje instrumenata nadzora i krajnje svrhe parlamentarnog nadzora članova i stručnog osoblja parlamenta te razmijeniti iskustva i najbolje prakse u radu između parlamentarnih odbora regije. Okupilo se više od 30 članova komisija za obranu/sigurnost i parlamentarno stručno osoblje iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Crne Gore, Makedonije i Turske a sudjelovali su i veleposlanici Belgije i Danske, predstavnici NATO Zapovjedništva

Sarajevo, Misije OEES Sarajevo, Ženevskega centra za demokratski nadzor nad oružanim snagama (DCAF), EUFOR-Althea, kao i predstavnici nevladina sektora i akademiske zajednice. Konferenciju su pozdravnim govorima otvorili direktor RACVIAC-a, Branimir Mandić i predsjedavajuća Zajedničkog povjerenstva za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH Dušanka Majkić. U svom je obraćanju istaknula da je ova, prva u nizu, konferencija značajan doprinos jačanju zajedničke parlamentarne suradnje, jer sve zemlje u regiji imaju ne samo nešto ponuditi drugima nego i naučiti od drugih, s ciljem provedbe uspješnog parlamentarnog nadzora obrane i sigurnosti. Raspravljalo se o trenutačnim izazovima u provedbi demokratskog nadzora nad područjem sigurnosti kao i mogućim rješenjima. Predstavnici nacionalnih odbora obrane i sigurnosti predstavili su također zakonodavne okvire parlamentarnog nadzora, posebice praksu odbora u provedbi saslušanja i istraga. Drugi dan konferencije sudionici su posjetili Hrvatski sabor gdje im se obratili predsjednik Hrvatskog sabora, Josip Leko, te Miroslav Tuđman, predsjednik Odbora za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost, Tomislav Ivić, predsjednik Odbora za obranu te Boris Blažeković, voditelj izaslanstva Hrvatskog sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a.

M.Č.

PILOTI MIG-ova ZAVRŠILI LETENJE U DALMACIJI

Borbeni piloti Eskadrile borbenih aviona (EBA) 91. zrakoplovne baze HRZ-a i PZO-a uspješno su 7. prosinca završili obučni ciklus letova na avionima MiG-21 bis u području srednje i južne Dalmacije.

Potpunu u provedbi aktivnosti pružala je 93. zrakoplovna baza u Zemuniku u kojoj su i bili smješteni MiG-ovi u dva tjedna letačkih operacija koje su uključivale instrumentalne postupke na alternativnim i drugim aerodromima, grupno letenje i pojedine elemente borbene obuke pilota kojima se postiže potrebna razina bojne spremnosti borbenih posada HRZ-a i PZO-a. Kako se Godišnjim naputkom obuke EBA propisuje letenje i s alternativnih aerodroma kao i prebaziranje snaga, baza u Zemuniku koristit će se i u budućnosti za letenje MiG-ova s obzirom na status vojarne "Zemunik" kao HNS baze (Host Nation Support) s razvijenom sposobnosti prihvata zrakoplova u prolazu.

Bila je to prigoda i za susret s pilotima Eskadrile aviona 93. zb koji školuju hrvatske vojne pilote i daju kadar za buduće borbene pilote.

M. K.

Zapovjednik Mornarice Vojske Crne Gore posjetio Hrvatsku ratnu mornaricu

U sklopu bilateralne vojne suradnje s Crnom Gorom, zapovjednik Mornarice Vojske Crne Gore, kapetan bojnog broda Darko Vuković boravio je od 11. do 13. prosinca u Hrvatskoj ratnoj mornarici. U Zapovjedništvu HRM-a u Lori primio ga je zapovjednik komodor Robert Hranj sa suradnicima. Na sastanku je zapovjednik MVCV istaknuo potrebu za pomoći Hrvatske ratne mornarice u iskustvima i znanjima steklim prilikom integracije i ulaska u NATO. Naglašena je i primarna zadaća dviju mornarica u sigurnosti plovidbe Jadranskim morem. Kapetan bojnog broda Vuković, kojemu je ovo prvi bilateralni susret od kako je postavljen na ovu dužnost, izrazio je nadu u buduću blisku suradnju. Na kraju sastanka upisao se u knjigu dojmova istaknuvši zadovoljstvo i čast što kao zapovjednik MVCV daje doprinos proširenju i unapređenju bilateralnih odnosa i suradnje dviju mornarica. Održani su također i stožerni razgovori na kojima su bile teme o integraciji HRM-a u NATO, planiranje i organizacija obuke i vježbe, iskustva iz sudjelovanja u operacijama, provedba obuke za EU NAVFOR Atalanta, nadzor i zaštita prava i interesa RH na moru (zadaće Obalne straže RH). Drugi dan posjeta zapovjednik MVCV s izaslanstvom je obišao Kabinete SzO HRM-a, brodove Flotile HRM-a, mobilni obalni lanser, te brod Obalne straže RH "Faust Vrančić".

OJI

Dočasnički zbor u tradicionalnoj hodnji sjećanja na žrtvu Vukovara

Od 27. do 29. studenog održan je Godišnji sastanak Dočasničkog zbora ZOD "F.K.F." Aktivnostima su osim prvog dočasnika ZOD "F.K.F.", časničkog namjesnika Roberta Budrovića i prvih dočasnika postrojbi i središta ZOD "F.K.F.", nazočili i stožerni dočasnici Zapovjedništva ZOD "F.K.F." Sastanak je bio radno-informativno-edukativni, te je obuhvaćao čitav niz aktivnosti podijeljenih u tri dana. Aktivnosti prvog dana održane su u vojarni "Dračice" u Đakovu, a obuhvaćale su obraćanje prvog dočasnika OSRH časničkog namjesnika Davora Peteka koji je posebno istaknuo plan aktivnosti za 2013. godinu – godinu vojnika i dočasnika. Idući dan organizirana je već tradicionalna hodnja s polaskom iz Nuštra i ciljem na Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata u gradu Vukovaru u povodu sjećanja na žrtvu grada, te iskazivanja počasti za sve poginule u Domovinskom ratu. U 8. tradicionalnoj hodnji sudjelovali su gosti iz ostalih ustrojenih cjelina OSRH, sudionici Godišnjeg sastanka Dočasničkog zbora i Dočasničkog lanca potpore OSRH. Tijekom hodnje iskazana je počast poginulim braniteljima paljenjem svijeća na spomen-obilježjima u Nuštru, Marincima, Bogdanovcima, na "Kukuruznom putu", spomen-obilježju "Blago Zadro", Spomen-domu i stratištu "Ovčara", te na Memorijalnom groblju žrtava Domovinskog rata gdje je zanimljive detalje o žrtvama i obrani grada ispričala Vesna Šarek. Posljednjeg dana aktivnosti su se ponovno odvijale u vojarni "Dračice" s težištem na funkcionalnoj obuci prvih dočasnika postrojbi i središta ZOD "F.K.F.", te izdavanju smjernica za daljnji rad u 2013. godini.

R. B.

Foto: Robert MOGUŠ

Darivanje krvi pripadnika gmtbr

U vojarni "Kralj Zvonimir" u Kninu 5. je prosinca provedena 4. posljednja ovogodišnja akcija dragovoljnog darivanja krvi pripadnika Gardijske motorizirane brigade Hrvatske kopnene vojske. Darivanje krvi provedeno je u suradnji s Odjelom za transfuzijsku medicinu KBC-a Split i Gradskim društvom Crvenog križa Knin kao nositeljem aktivnosti, a nastavak je uspješne suradnje s pripadnicima brigade. Prikupljena je 98 doza krvi. Tijekom 2012. godine, provedene su 4 akcije u kojima je prikupljeno 317 doza. S akcijama će se nastaviti i tijekom 2013., a 1. je akcija predviđena za veljaču 2013.

OJI

NBK ZAŠTITA

BIOLOŠKA IDENTIFIKACIJA JE NBK MJERA KOJOJ JE KRAJNJI CILJ IDENTIFICIRATI BIOLOŠKI AGENS DO RAZINE VRSTE ILI SOJA. RAZINA VRSTE ILI SOJA JE "IME I PREZIME" BAKTERIJE ILI VIRUSA I OSNOVNI JE, ALI NE I JEDINI VAŽAN PODATAK O BIOLOŠKOM AGENSU

Biološka detekcija je NBK mjeru tzv. ranog otkrivanja (first response) prisustva biološkog agensa (patogena) u nekom prostoru. Biološka detekcija zraka "na daljinu" bez uzimanja uzorka, zbog specifičnosti problematike ima niz nedostataka. Iako postoje biološki detektori za detekciju bioloških agenasa u zraku koji rade uglavnom po načelu brojanja i određivanja veličine čestica, takav način detekcije se zbog lažnog odziva izbjegava. Po tom načelu primjerice radi LIDAR tehnologija (Light Impulse Detecting and Ranging) koja rabi za analizu zraka

BIOLOŠKA D

Biološka identifikacija je NBK mjeru kojoj je krajnji cilj identificirati biološki agens do razine vrste ili soja

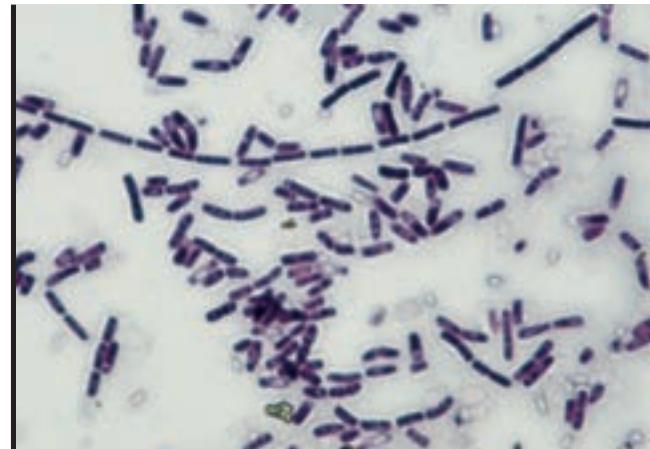
Protubiološke mjeru je najbolje provesti slanjem robota ili stručnog NBC tima od četvoro ljudi u kontaminirano područje koji će izvršiti uzorkovanje i donijeti uzorke koji se zatim analiziraju u laboratoriju preciznim molekularnim i mikrobiološkim metodama u roku od pola sata

na daljinu lasersku tehnologiju, ali on zbog raznih nečistoća u zraku može dati lažni odziv. S druge strane detektori koji samo broje čestice po jedinici prostora u zraku, mogu primjerice u situaciji blizu pivovare ili farmaceutske tvornice dati signal na biološku kontaminaciju.

DETEKTORI

Lažni odziv odnosno pogrešan rezultat detekcije dodatno pridonosi stvaranju panike i raznih komplikacija u dalnjim procedurama, posebice ako je detektor smješten na izvidničkom vozilu. Danas na tržištu postoji mnogo raznih vojnih bioloških detektora i proizvođačima je stalo do toga da svoje proizvode predstave u najboljem svijetlu i prodaju ga. Oni vam

Ante VUČEMILOVIĆ

Mikroorganizam *Bacillus cereus* je "trovač hrane"

metodama kemijske detekcije kao što su Raman i FTIR spektrometrija. Toksinska kontaminacija zraka na otvorenom prostoru se ne može dogoditi, to je zabluda, jer su toksini nestabilni proteinski spojevi, pa ovo vrijedi samo za zatvorene prostore, a i tu je po nekim istraživanjima upitna kontaminacija koja može biti opasna za zdravlje.

IDENTIFIKACIJA I KARAKTERIZACIJA BILOŠKOG ORUŽJA

Biološka identifikacija je NBK mjeru kojoj je krajnji cilj identificirati biološki agens do razine vrste ili soja. Razina vrste ili soja je "ime i prezime" bakterije ili virusa i osnovni je, ali ne i jedini važan podatak o biološkom agensu. Karakterizacija je mjera koja se u posljednje vrijeme često rabi kao pojam jer ta aktivnost obuhvaća otkrivanje svih značajki nekog patogenog agensa, što je posebice važno kod genetski modifisiranih mikroorganizama.

Prije identifikacije i karakterizacije mora se provesti stručno uzorkovanje (vode, tla ili zraka), a koliko je važno da je biološko uzorkovanje stručno izvedeno najbolje je opisano u STANAG-u 4359 – "Priručnik za uzorkovanje i identifikaciju bioloških agenasa i bojnih otrova". O uzorkovanju itekako ovisi krajnji rezultat analize. Poteškoće kod uzorkovanja čini prirodna biološka kontaminacija, tj. prisutnost mikroorganizama. Često je potrebno pribaviti podatke o tome koji su mikroorganizmi prirodno prisutni na nekom prostoru ili regiji. Primjerice, *Bacillus megaterium* je prirodni stanovnik tla, *Bacillus cereus* je "trovač hrane", crijevnji uzročnici su stanovnici prljavih voda, fekalne koliformne bakterije indikator blizine septičke

STANAG 4359 – "Priručnik za uzorkovanje i identifikaciju bioloških agenasa i bojnih otrova" služi za rad vojnih znanstvenih laboratorijskih i opisuje operativnu suradnju laboratorijskih s NBC postrojbjom i ovlaštenim resorima u slučaju izlaska na teren, procjena i analiza.

DETEKCIJA

neće reći za njihove mane i nedostatke kao što je lažni odziv.

Lažni odziv se događa zbog toga što su mikroorganizmi prirodno svugde rasprostranjeni i nemoguće je sa sigurnošću utvrditi prisustvo namerne biološke kontaminacije „na daljinu“. Stoga se biološkim detektorma može koristiti samo u „očekivanoj taktičkoj situaciji“. Kako je „očekivana taktička situacija“ vezana za borbeni napad, teško je zamisliti, s obzirom na broj država potpisnica Konvencije te moderne sigurnosne prijetnje da će se tako nešto dogoditi u budućnosti.

Drugim riječima, biološka detekcija „na daljinu“ bez uzorkovanja i identifikacije je besmislena u kontekstu modernih prijetnji i tehnologija.

Dektori u pokretnim laboratorijima koji na licu mjeseta mogu uzeti uzorak zraka i analizirati ga na biološki agens su preskupa tehnologija koju upotrebljavaju samo najbogatije i najveće vojske svijeta, ali te mjeru se već ubrajaju u identifikaciju biološkog oružja.

Protubioške mjeru je najbolje provesti slanjem robota ili stručnog NBC tima od četvoro ljudi u kontaminirano područje koji će izvršiti uzorkovanje i donijeti uzorke koji se zatim analiziraju u laboratoriju preciznim molekularnim i mikrobiološkim metodama u roku od pola sata. Za razliku od mikroorganizama, detekcija bakterijskih toksina i agensa tzv. srednjeg spektra (mid spectrum agents) može se provesti koristeći se

NBK ZAŠTITA

jame itd. Sve to utječe na rezultate vojne identifikacije i karakterizacije i stoga je potrebno stručno uzorkovanje koje ne može provesti vojnik ili NBK časnik s osnovnim znanjima bez specijalizacije.

Za sve uzorke koji dolaze u laboratorij pretpostavlja se da sadrže toksični ili infektivni materijal osim ako nije na drugačiji način nagovješteno i potrebno je preuzeti odgovarajući oprez prilikom uzimanja uzorka. Analiza takvih uzorka mora se provoditi u laboratoriju koji je opremljen i iskusan za provođenje analiza bojnihi otrova i bioloških agensa. Mjera identifikacije bakterije ili virusa definirana je znanstvenim načelima. U osnovi moderna definicija identifikacije glasi: Identifikacija bioloških oružja (agenasa) zasniva se na metodama pomoću kojih se može odrediti karakterističan slijed trinukleotida za određeno svojstvo koje mikroorganizam čini biološkom noksom. Za te se svrhe primjenjuju metode genomike i softverski programi s podacima DNA odsječaka potencijalnih bioloških noksi.

ANALIZA

Identifikacija bakterija postupak je za koji su se oduvijek tražile metode koje će dati najvjernije rezultate. Do spoznaja o rodu i vrsti bakterije te njezinu taksonomskom položaju i filogenetskim odnosima dolazilo se raznim mikrobiološkim metodama. Danas je sasvim jasno da identifikacija nekog organizma na osnovi slijeda DNK može dati najtočniji rezultat. Kad je riječ o bakterijama, bilo bi idealno analizirati i usporediti kompletan slijed kromosomalne DNK, ali to jednostavno nije moguće, zbog niza problema. U prvom redu, milijuni nukleotida se moraju očitati za svaki pojedini soj, ali prepreka su i česte mutacije na DNK bakterija koje bi u takvoj analizi stvarale dodatne probleme. Ipak, došlo se do rješenja kako na najbrži i najsigurniji način identificirati bakteriju pomoću DNK. Naime, u posljednjih nekoliko godina, kao zlatni standard za ovakva istraživanja izvrsno je poslužio jedan odsječak bakterijske genomske DNK, a to je 16S ribosomalna RNK, na osnovi koje se danas određuju filogenetički odnosi između pojedinih (mikro)organizama. Visok stupanj

U slučaju da je pomoću genetičkog inženjerstva u inače nepatogeni mikroorganizam ugrađen gen za neki protein koji izaziva bolest, metodu real time PCR potrebno je upotpuniti genomikom te metodom sekvencioniranja na aparatu koji se zove sekvenator

konzerviranosti (nepromijenjivosti) molekula rRNK, odnosno njihovih gena te katalitička i druga svojstva molekula RNK upućuju na važnost u procesu biosinteze proteina, a istodobno su pokazatelj srodstvenih i evolucijskih odnosa među vrstama. Osim toga, poznavanje primarne strukture molekula rRNK od presudne je važnosti u proučavanju strukture, funkcije, regulacije sinteze te evolucije ribosoma.

Odsječak 16S rRNK se nalazi u svim živim organizmima i vjerojatno je jedan od najbolje sačuvanih odsječaka DNK kroz evoluciju. Kod bakterija, on iznosi uglavnom do 1600 bp (parova baza).

Nove informacije i rezultati dobiveni ovom metodom, poslužili su za preimenovanje bakterijskih vrsta i u

jednom kratkom vremenu napravljena je reorganizacija odnosa i položaja bakterijskih vrsta unutar pojedinih porodica i između njih.

Za izradu cjelovitog filogenetskog stabla živih organizama definirana je analizom evolucijska udaljenost odsječaka 16S rRNK, a u te svrhe uzeto je 35 reprezentativnih organizama iz sva tri carstva (9 arhebakterija, 19 eubakterija i 7 eukariota). Kod bakterija je, kao standard prema kojem se ostale bakterije smještaju na filogenetsko stablo, uzeta Escherichia coli. Veoma slična struktura filogenetskog stabla napravljena je i kod virusa, pa se i oni na taj način identificiraju.

Filogenetski odnos, odnosno taksonomska loza većine vrsta određuje se putem programa s tzv. cut off

Identifikacija bakterija postupak je za koji su se oduvijek tražile metode koje će dati najvjernije rezultate

Foto: Michigan State University

Biosenzor na čipa za izradu reučnih detektora koji mogu detektirati biougroze

filterom (eliminirajućim filterom) koji odredi iz odsječka postotak broja istih nukleotida dva organizma. Zanimljiv primjer uporabe identifikacije bakterija uz pomoć usporedbe ovog odsječka je u definiranju mikroflore čovjeka. Čovjek živi u simbiozi s tisućama bakterija čija je ukupna masa oko 1,2 kg (ovisno o dobi i zdravstvenom stanju osobe ona se povećava ili smanjuje). One su klasificirane pomoću ove metode u oko 100 vrsta, a čak su i smještene na ljestvicu "dobrih" i "loših" (korisnih i štetnih), pri čemu su „mlječeće“ bakterije i eubakterije dobre, a bakterije iz Clostridium roda zbog stvaranja kancerogenih nitrozamina i krezola kao nusprodukata uvrštene u jako "loše". Članak iz časopisa Nature donosi da je jedan od osnovnih proble-

ma što mnogi probiotični ("dobri" i korisni) sojevi koji su u probioticima imaju gene za rezistenciju na antibiotike, a ti geni mogu tzv. horizontalnom prijenosom gena preći u "loš" bakterije što nikako nije dobro za čovjeka.

METODE

Točna i pravodobna identifikacija bakterija ima veliku važnost u mnogim segmentima života, a posebice u nekim izvanrednim situacijama gdje je višestruko ugroženo zdravlje čovjeka, kao što je bioterorizam ili epidemija.

Metoda identifikacije pomoću odsječka 16S rRNA našla je svoju primjenu u laboratorijima u kojima se mora veliki broj uzoraka analizirati u kratkom vremenu. Osim toga, već

Identifikacija bakterija postupak je za koji su se oduvijek tražile metode koje će dati najvjernije rezultate. Do spoznaja o rodu i vrsti bakterije te njegovu taksonomskom položaju i filogenetskim odnosima dolazilo se raznim mikrobiološkim metodama.

sada je rutinska iako zahtijeva optimizaciju vezanu za svaki pojedinačni slučaj, ali je jednostavna, selektivna i brza, a izolacija i umnožavanje bakterijske 16S rRNA može biti provedena iz uzorka zemlje, vode, raslinja, pa čak i iz bakterijski inficirane ljudske krvi. Zbog toga je našla svoju primjenu i u laboratorijima koji obrađuju uzorce prikupljene od bioterističkog napada. Značajni rezultati dobiveni su prilikom bioterističkog napada na SAD kada je trebalo obraditi veliki broj uzoraka u kratkom vremenu i sa 100% preciznošću utvrditi prisustvo B. anthracis u uzorcima i napraviti razliku između te bakterije i ostalih sporulirajućih bakterija roda Bacillus.

Da bi se bakterija identificirala pomoću 16S rRNA metode potrebno je iz nje izolirati DNK, te uz pomoć specifičnih oligodeoksinukleotidnih klica (primjera) umnoži taj segment (odsječak) i očita na sekvenatoru uz primjenu softvera za analizu slijeda nukleotida u molekuli DNK.

Za umnožanje segmenta DNK rabi se nezaobilazna PCR (Polymerase Chain Reaction) metoda. Metoda PCR je tijekom vremena usavršavana, što je dovelo do modifikacije pod nazivom Real Time PCR (RT-PCR), a njegina svrha je mjerjenje aktivnosti gena čiji su produkti toksini ili neke druge tvari (uglavnom proteini) koje određeni mikroorganizam čine patogenim. Budući da su RNK molekule izravni produkt gena, odnosno DNK, mjerjenjem količine RNK molekula - prekursora za proteine koji zapravo izazivaju bolest, moguće je utvrditi stupanj opasnosti i u skladu s tim prilagoditi plan zaštite. Ovom je metodom također moguće ustvrditi je li riječ o genetički modificiranim organizmima (organizam kojem je umjetnom manipulacijom promijenjen genom u svrhu višestrukog pojačavanja patogenog učinka) ili tzv. divljem tipu (organizam kakav egzistira u prirodi). U slučaju da je pomoću genetičkog inženjerstva u inače nepatogeni mikroorganizam ugrađen gen za neki protein koji izaziva bolest, metodu real time PCR potrebno je upotpuniti genomikom te metodom sekpcioniranja na aparatu koji se zove sekvenator. Aparat za provođenje real time PCR reakcije (Lightcycler) je također sofisticirani termoblok, ali za razliku od "običnog" PCR aparata ima sposobnost praćenja reakcije umnožavanja cDNK (DNK koja nastaje reakcijom reverzne transkripcije direktno iz RNK pa je stoga posredni pokazatelj količine RNK) u realnom vremenu. To znači da se pomoću laserskog snopa u svakom trenutku bilježi fluorescencija novonastalog produkta, što posredno govori o njegovoj relativnoj koncentraciji u odnosu na neku referentnu vrijednost. ■

Odsječak 16S rRNA se nalazi u svim živim organizmima i vjerojatno je jedan od najbolje sačuvanih odsječaka DNK kroz evoluciju

Program PVP pokrenulo je francusko Ministarstvo obrane 2001. kako bi se povećala zaštita vojnika, osobito onih raspoređenih u mirovne misije diljem svijeta. PVP je zamišljen kao lako oklopno vozilo dobre terenske pokretljivosti

VOJNA TEHNIKA

Foto: Panhard

LAKO OKLOPNO VOZILO PVP

Uz Peugeotov P4 francuske Oružane snage u uporabi imaju više od 5000 lakih terenskih vozila Auverland A3 4x4 koji su u operativnoj uporabi od 1988. godine. Auverland je u siječnju 2005. kupila tvrtka Panhard, poznata po proizvodnji lakoog oklopognog vozila Véhicule Blindé Léger (VBL). U siječnju iduće godine, nakon reorganizacije poslovanja, Auverland je promijenio ime u Panhard General Defense. No, proces okrugnjavanja traje i dalje, pa je u jesen ove godine dovršen proces integracije tijekom kojeg je Panhard, nakon kupnje, postao dio francuske tvrtke Renault Truck Defense.

Panhard je nastavio s razvojem inačice A4 odnosno PVP te je razvio povećane inačice vozila kako bi proširio mogućnosti i potencijalnim kupcima ponudio širi izbor. Prvo veće vozilo nosi oznaku PVP HD (HD dolazi od Heavy Duty, odnosno za otežane radne uvjete) i razvijeno je ponuditi više prostora i veću nosivost

Posljednje godine samostalnog djelovanja 2011., Panhard je ostvario operativnu dobit od 9,4 milijuna eura i ukupnu prodaju od 81 milijun eura, te je imao 300 zaposlenih. Istodobno Renault Truck Defense je tijekom 2011. ostvario prodaju u iznosu od 250 milijuna eura, uz plan rasta na 700 milijuna do 2015. Lako taktičko vozilo Panhard A3 proizvodi se u tri osovinska razmaka. Najmanji je 2,25 m i najčešće je u konfiguraciji sa samo dva sjedala i većim teretnim prostorom. Uvjeto rečeno standardni razmak je 2,65 m, dok se za posebne inačice koristi razmakom

od tri metra. Svaka od njih može se dobiti s mekanim ili tvrdim krovom. Tako veliki broj međuosovinskih razmaka omogućio je izradu velikog broja inačica. Osnovna je A3L s dvojim vratima maksimalne mase 2250 kg. Maksimalna masa istog vozila, ali s četvera vrata je 2500 kg. Tvrta Auverland je za francusku vojsku na temelju dobrih iskustava s modelom A3 razvila i lako oklopljeno terensko vozilo A4. Zahtjevi tijekom razvoja A4 su bili, osim dobrih voznih osobina po svim terenima, kao vrlo važan element u razvojnom planiranju modela i mogućnost strateškog trans-

Foto: Panhard

PVP francuske vojske tijekom ophodnje u Afganistanu

sporta, odnosno prijevoza transportnim avionima. Zbog toga su mu ograničene dimenzije, prije svega visina (2,1 m) i širina (dva metra). A4 može prevesti do 965 kg tereta, a najveća mu je masa 5,3 tona. Motor snage 160 KS osigurava mu maksimalnu brzinu od 120 km/h. Kako bi se povećala otpornost na paljbu lakog streljačkog oružja, kabina i motor su oklopljeni aluminijskim i čeličnim pločama debljine 6 mm. U A4 se može prevesti do sedam vojnika, ali i naoružati širokim spektrom naoružanja. Vozilo je dugačko 4,3 metra, pokreće ga turbodizelski motor IVECO snage 117 kW a snaga se na kotače prenosi

preko automatskog mjenjača ZF. Gume su dimenzija 225/100 R16 s run flat umetcima koji omogućavaju vožnju i nakon oštećenja te ispuštanja zraka iz gume. Spremnik za gorivo prima 125 litara, što je dovoljno za domet od oko 800 kilometara. Motor je prilagođen uporabi standardnog dizelskog goriva i goriva za mlazne motore.

PROGRAM PVP

Francuska državna agencija za nabavu oružja i opreme DGA je odabrala 2004. Auverlandov A4 AVL kao osnovu za razvoj novog lako oklopljenog terenskog vozila unutar programa Petit

PVP u izvedbi XD

Toma VLAŠIĆ

FRANCUSKE ORUŽANE SNAGE KORISTE SE S VIŠE OD 1000 PRIMJERAKA LAKOG OKLOPNOG VOZILA PANHARD PVP, A RAZVIJENO JE DA VOJNICIMA OMOGUĆI OBavljanje zadaća u raznim operativnim uvjetima te osigura dobru razinu zaštite od raznih prijetnji modernog bojišta

Vehicule Protege (poznatiji po kratici PVP). Iako je riječ o znatno većem i težem vozilu AVL će se rabiti kao zamjena za Peugeotov terenac P4, ali za znatno širi spektar zadaća. Početni ugovor, vrijedan 40 milijuna eura, obuhvatio je dostavu prve serije od 314 vozila, s prvih 70 do kraja 2007. No, taj je ugovor bio samo početak jer su potrebe za tim vozilom znatno veće. To sve jamči dobre proizvodne i prodajne rezultate jer je samo francuska kopnena vojska zatražila nabavku AVL-a ukupne vrijednosti 108 milijuna eura. Prema objavi za medije Panharda 27. rujna 2012. francuskoj kopnenoj vojsci dostavljen je 1000. primjerak vozila. Svečanost povodom toga organizirana je u Parizu. Ukupne narudžbe francuske vojske iznose 1133 PVP-a.

PVP ZA FRANCUSKU VOJSKU

Francuska je agencija za obrambene nabave, DGA (Delegation Generale pour l'Armement), predala 2008. francuskoj vojsci prvi 30 novih lakih oklopnih vozila PVP (Petit Vehicule Protege, odnosno malo oklopljeno vozilo). Rezultat je to ugovora iz 2004., kojim je naručena prva serija od 314 vozila PVP.

Program PVP pokrenulo je francusko Ministarstvo obrane 2001. kako bi se povećala zaštita vojnika, osobito onih raspoređenih u mirovne misije diljem svijeta. PVP je zamišljen kao lako oklopljeno vozilo dobre terenske pokretljivosti, sposobno za prijevoz postojećim transportnim avionima, a predviđen je prostor za najviše četiri vojnika. Radi se u dvije inačice, opća u formi oklopnog transporteru te zapovjedno vozilo s odgovarajućim zapovjednim sustavima i sustavima za vezu. Kao glavni ugovarač izabrana je tvrtka Panhard. Ona je organizirala proizvodnju u dva pogona, u mjestima Marolles-Hurepoix i Saint-Germain-Laval.

PVP pokreće četverocilindrični redni dizelski motor IVECO radne zapremine 2,8 l, koji razvija 160 KS. Snaga se na sva četiri kotača prenosi preko četverostupanjskog automatskog mjenjača ZF.

Vozilo ima nosivost od 965 kg, a može vući prikolicu iste mase. Opremljeno je gumama s run-flat umetkom i sustavom središnjeg nadzora tlaka u gumama. Na krovu je nosač za strojnicu. Ukupan unutarnji prostor ima volumen od 3 kubna metra.

Foto: Panhard

Osim francuske vojske, za PVP su se odlučili Čile te Togo.

NJEMAČKI GAVIAL

Na osnovu AVL-a, odnosno PVP-a, a za potrebe njemačke vojske, njemačka korporacija Rheinmetall je s tvrtkom Panhard sklopila ugovor o razvoju vozila Gavial. Rheinmetall je prilagodio Gavial za njemačko tržište, i to prema zahtjevima njemačke vojske te je osigurao ugradnju posebne dodatne opreme i oružja. Njemačka je vojska tražila slično vozilo u sklopu projekta Geshutze Fuhrungs und

Oklopna je zaštita prilagodljiva pa ide od razine 2 do razine 4 prema STANAG-u 4569, s tim da je primjenjeno načelo sigurnosne celije za posadu, koja je najštićeniji dio na vozilu s najvećim stupnjem zaštite

Funktionsfahrzeuge (najavljen je kupnja oko 2000 vozila). Zahtjevi za njemačko vozilo jesu odgovarajuća zaštita posade, mogućnost prijevoza helikopterom odgovarajuće nosivosti te dobra terenska pokretljivost.

Rheinmetall smatra kako je upravo Gavial najbolja ponuda za njemačku vojsku, osobito za postrojbe koje su raspoređene u mirovne misije izvan Njemačke. Gaviala pokreće dizelski motor OM612 DE 27 LA snage 115 kW (156 KS) koji zadovoljava EURO III norme. Mjenjač je automatski šestbrzinski Mercedes-Benz W5A 580.

Maksimalna masa vozila je 4500 kg, a nosivost je nešto manja nego kod originalnog vozila, 850 kg. Ukupni korisni unutarnji volumen vozila je 3,6 metara kubnih, a može primiti do pet vojnika.

Maksimalna brzina vozila na dobroj cesti iznosi 120 km/h, a doseg s punim spremnikom je oko 650 km. Kao i svako moderno vozilo Gavial nudi modularni pristup opremanju i oklopnoj zaštiti kako bi korisnik mogao izabrati ono što mu u određenoj situaciji najviše odgovara. No, njemačka je vojska u konačnici ipak izabrala vozilo

PVP XL ima povećan stražnji dio, veću nosivost i mogućnost prihvata do 11 vojnika

Gavial - izvedba PVP-a za njemačku vojsku, nastao u suradnji Panharda i Rheinmetalla

Foto: Rheinmetall

Enok, načinjen na osnovi terenskog vozila Mercedes Benz G, koje po općim tehničkim značajkama sliči na PVP.

POVEĆANE INAČICE

Panhard je nastavio s razvojem A4 odnosno PVP te je razvio povećane inačice vozila kako bi proširio mogućnosti i potencijalnim kupcima ponudio širi izbor. Prvo veće vozilo nosi oznaku PVP HD (HD dolazi od Heavy Duty, odnosno za otežane radne uvjete) i razvijeno je ponuditi više prostora i veću nosivost. Arhitektura vozila slična je običnom PVP-u, osim

što ima, zbog veće dužine još jedan par bočnih vrata.

Inačica HD se u pogledu zaštite zasniva na konceptu sigurnosne ćelije za ljude koja osigurava oklopnu zaštitu razine 3 po STANAG-u. Dobro je zaštićen i motorni dio, ali ipak slabije nego putnički prostor. Zaštita od mina i improviziranih eksplozivnih naprava na odgovarajućoj je razini.

PVP HD je dugačak 4,8 metar, širok 2,5 i visok 2,2 metra a ako se postavi instalacija za krovno oružje raste na 2,5 metara. Masa praznog vozila je 5,5 a najveća dopuštena masa je 7 tona,

dok je nosivost 2 tone. Pokreće ga dizelski motor IVECO F1C koji zadovoljava ekološku normu Euro 3. Maksimalna brzina iznosi 105 km/h a prosječna potrošnja oko 17 litara goriva na 100 km.

Vozilo oznake PVP XL (XL znači Extra Long i dužine je 5,4 m) odnosno PVP XXL, dužine 5,8 metara najveće su inačice PVP-a. Inačica XXL ima najveću masu od 12 000 kg i nosivost od 3 tone. Može primiti do 11 članova posade, uključivši i vozača.

Oklopna je zaštita prilagodljiva pa ide od razine 2 do razine 4 prema STANAG-u 4569, s tim da je i kod te inačice primjenjeno načelo sigurnosne ćelije za posadu, koja je najštićeniji dio na vozilu s najvećim stupnjem zaštite. PVP XL i XXL pokreće turbodizelski motor radne zapremine 3,2 litre i snage 300 KS. Snaga se na kotače prenosi preko šeststupanjske automatske transmisije. Postiže najveću brzinu od 110 km/h a s punim spremnikom goriva može pobjeći oko 800 km. Unutarnji volumen inačice XL je 9,2 kubna metra a kod najveće inačice XXL volumen je 10,4 kubna metra. Vozilo je dizajnirano za djelovanje u temperaturnom rasponu od -31 do +49 stupnjeva C. ■

STANICA WASP

WASP je razvijen kao naprednija inačica, oružna stanica u punom smislu. Osmisljena je za kupce koji žele tehnološki napredniju izvedbu od jednostavne, ručno pokretane izvedbe PL80. WASP je u promotivnom materijalu Panharda opisan kao "cjenovno prihvatljiva, daljinski upravljana oružna stanica" a namijenjena je postavljanju na laka vozila kao primarno oružje ili na veća borbena vozila kao sekundarno oružje. Najveća razlika između WASP-a i PL80 jest što je WASP daljinski upravljan, a operater sjedi u sigurnosti vozila i ne mora izložiti glavu i gornji dio tijela izvan vozila. Masa WASP-a je oko 60 kg s 200 metaka, a može rabiti strojnici kalibra 5,56 i 7,62 mm. Optronički dio je preuzet iz francuskog programa razvoja opreme za vojnika budućnosti Felin što je pridonijelo smanjenju troškova razvoja. Osim toga, uporabljena je postojeća tehnologija i komponente pa nije bilo nikakvih posebnih razvojnih poteškoća tijekom priprema za proizvodnju.

Osim tvrtke NORINCO još su barem tri tvrtke predstavile paletu pametnih bombi što upućuje na veliku tržišnu utakmicu u tom segmentu

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

AIRSHOW CHINA NAJVEĆI JE ZRAKOPLOVNI DOGAĐAJ U KINI I JEDINI U SVIJETU GDJE SE ZAISTA MOŽE OSJETITI BILO KINESKE ZRAKOPLOVNE INDUSTRIJE. ODRŽAVA SE SVAKE PARNE GODINE U GRADU ZHUHAIJU U PROVINCIJI GUANGDONG A POSLJEDNJI KOJI JE TRAJAO OD 13. DO 18. STUDENOG BIO JE NAJOTVORENIJI DO SADA. PRIKAZANO JE MNOŠTVO NOVIH TEHNOLOGIJA KOJIMA JE ODSLANA SNAŽNA PORUKA DA KINA MOŽE PROIZVESTI TRŽIŠNO KONKURENTAN BORBENI ZRAKOPLOV

AIRSHOW

Za one koji su na Airshow China došli zbog vojnog zrakoplovstva akcija je svakog dana započinjala 40-minutnim nastupom "1. kolovoza", službene demonstracijske skupine Kineskog ratnog zrakoplovstva koja leti na lovačkim avionima J-10, domaćem proizvodu četvrte generacije. Gostovanje Ruskih vitezova koji lete na moćnim Suhojima 27 dodatno je podigla razinu adrenalina ali ono što je definitivno odnijelo prvo mjesto po atraktivnosti bila je nenajavljenja pojave dva nova kineska borbeni helikoptera - WZ-10 i WZ-19.

"WZ-10 je među tri najbolja borbeni helikoptera u svijetu. Mislimo da ima velik potencijal ali odluka o tome hoćemo li ga ponuditi na svjetskom tržištu prije svega ovisi o državnom vrhu", rekao je Wu Ximing, glavni konstruktor tvrtke Changhe Aircraft Industries Corporation (CAIC). Već na

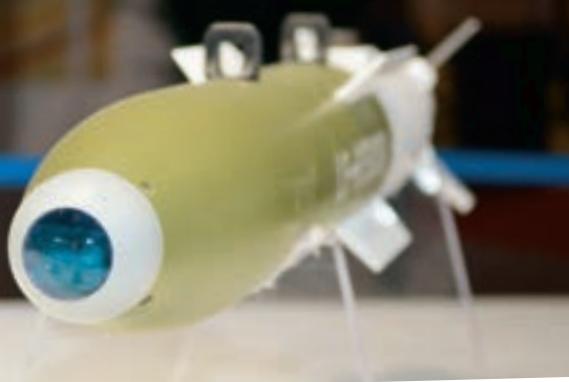
U lovačkoj konfiguraciji JF-17 nosi top, dvije kratkodometne raket PL-5E-II (ekvivalent američkom Sidewinderu serije L), dvije srednjedometne PL-12 (ekvivalent američkom Amraam) i tri pobjesna spremnika s gorivom. Opremljen je s prešremenim radarskim sustavom za elektroničko ratovanje a sudeći po malom broju prekidača u pilotskoj kabini i ostali su mu sustavi na solidnoj razini automatizacije

prvi pogled WZ-10 se doima kao dobro osmišljen helikopter čiji je razvoj započeo s čistim listom papira. Svi senzori su fino uklopljeni u konture trupa a ako je suditi po repu i spoju krilo-trup puno pozornosti je posvećeno i smanjenju radarske zamjetljivosti. U skladu s trendovima WZ-10 ima široko razmaknutu pogonsku grupu kako jedan hitac ne bi onesposobio oba motora a raspored i raznolikost senzora daju naslutiti da je opremljen i sveobuhvatnim samoobrambenim sustavom. Lanseri mamača smješteni su mu s donje strane trupa i usmjereni paralelno s ispuhom pogonske grupe kako bi na najbolji mogući način odvukli "pozornost" toplinski (IC) navođene rakete ispaljene sa zemlje. Glavna senzorska kugla smještena je s donje strane na nosu a iznad nje se nalazi još jedna manja. Ako je suditi po sličnim rješenjima na zapadnim borbenim

helikopterima s gornjom upravlja pilot a s donjom operater oružnih sustava pomoći ciljnika integriranim u njihove kacige. Od naoružanja WZ-10 nosi top i po dva četverostruka lansera ispod svakog krila što ukupno daje mogućnost nošenja 16 protuoklopnih i/ili protuzračnih projektila. Vrlo agresivna letna demonstracija ostavila je dojam da WZ-10 ima napredan dizajn rotora i dovoljno snage za operacije u uvjetima visokih ambijentalnih temperatura i/ili visokih nadmorskih visina. "Pogonska grupa helikoptera WZ-10 u potpunosti je razvijena u domaćoj zrakoplovnoj industriji", rekao je Wu Ximing.

WZ-19- NOVI KINESKI BORBENI HELIKOPTER

Drugi i naočigled manje oklopljen helikopter koji je debitirao na Airshowu China 2012 bio je WZ-19 tvrtke

Napisao i snimio Tomislav MESARIĆ

Akcija je svakog dana započinjala 40-minutnim nastupom "1. kolovoza", službene demonstracijske skupine Kineskog ratnog zrakoplovstva koja leti na lovačkim avionima J-10, domaćem proizvodu četvrte generacije

CHINA 2012

Harbin Aircraft Manufacturing Corporation (HAMC). Kako ta tvrtka već dugi niz godina po licenciji proizvodi helikopter Dauphin tvrtke Eurocopter ne čudi da mu WZ-19 sliči. Naravno, Dauphinova putnička kabina je izbačena a originalna pilotska zamjenjena novom preglednjicom u kojoj pilot i operater oružnih sustava sjede jedan iza drugog. Od naoružanja WZ-19 nema top ali zato pod krilima ima jednak broj podvjesnih točaka kao i WZ-10. Ono što donekle iznenađuje jest da WZ-19 senzorsku kuglu ima na nosu umjesto iznad rotora jer bi se kao slabije okloppljen s takvim rješenjem ipak mogao zaklanjati prirodnim ili umjetnim preprekama dok u lebdenju vréba svoj cilj. No, takvo rješenje je i puno kompleksnije pa se nameće zaključak da je rizik u razvoju WZ-19 održavan na minimumu kako bi se na tržište plasirao kao alterna-

tiva onima koji si ne mogu priuštiti WZ-10.

BESPOSADNI SUSTAVI

Manje atraktivna ali nimalo manje važna bila je prezentacija velikog broja besposadnih zrakoplova od kojih je najviše zanimanja bilo za Wing Loong. "Jedino što vam sada mogu reći jest da Wing Loong ima šest korisnika", rekao je predstavnik tvrtke Aviation Industry Corporation of China (AVIC), krovne državne tvrtke koja koordinira cijekupnu kinesku zrakoplovnu industriju. U paviljonima Airshowa China predstavljena je široka paleta proizvoda koji su ključni za samostalan razvoj suvremenih borbenih zrakoplova. Tvrta Hongdu Aviation Industry Group (HAIG) predstavila je digitalni upravljački sustav svog najnovijeg mlaznog školskog aviona L-15. "Upravljački sustav ovog aviona među najsuvremeniji-

jima je u svijetu. Jednu generaciju je noviji od onog u lovačkom avionu J-10 a osim nekoliko integriranih ploča u središnjem računalu sve je proizvedeno u Kini", rekao je predstavnik tvrtke. Lovački avion koji je Kina izvezla u većem broju, F-7 tvrtke Chengdu Aircraft Industry Corporation izvedenica je MiG-a 21 i kao takav je inferiorniji u usporedbi s MiG-om 29 ili F-16 koje nude Rusija i Amerika.

No, tu danas nastupa njezin novi lovački avion FC-1 odnosno JF-17 Thunder (ovisno o tome s kim razgovarate) koji je tvrtka CAC razvila u suradnji s Pakistanskim ratnim zrakoplovstvom i već je pet godina u operativnoj uporabi te je počeo privlačiti veliko zanimanje. Prema izjavama predstavnika China National Aero-technology Import and Export Corporation (CATIC), krovne državne tvrtke za izvoz i uvoz naoružanja tri izaslanstva (Bangladeš, Egipta i Myanmara) do kraja godine dolaze u Kinu testirati FC-1. "FC-1 smo razvili za tržište trećeg svijeta kao zamjenu za lovačke avione druge generacije", rekao je Zhu Zeng, predstavnik tvrtke CAC.

TREĆI SVIJET

Većina zemalja Trećeg svijeta danas se koristi lovačkim avionima druge generacije kao što su MiG-21 ili F-5 Freedom Fighter. Ti su avioni izuzetno zahtjevni za upravljanje pa piloti

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

Obojen u crno J-31 podsjeća na američki F-22 Raptor

na njima moraju redovito letjeti kako bi ostali učinkoviti. Lovački avioni treće generacije kao što su MiG-29 ili F-16 puno su lakši za upravljanje ali su mnogima preskupi ili presofisticirani za održavanje. Prepoznavši to tvrtka CAC u suradnji s Pakistanskim ratnim zrakoplovstvom razvija avion koji će biti jednostavniji za letenje od lovaca druge generacije i istodobno nekoliko puta jeftiniji od lovaca treće generacije. "Za razliku od F-7 na kojem sam letio prije JF-17 je puno sigurniji. Zahvaljujući Fly-By-Wire upravljačkom su-

Osim tehnologija ključnih za samostalan razvoj borbenih zrakoplova u paviljonima Airshowa China 2012 predstavljen je i čitav niz proizvoda koji su ključni za njihovu samostalnu uporabu

stavu koji mi ne dopušta prekoračenje graničnih parametara leta - napadnog kuta od 26° ili opterećenja od 8G, što se prvo dosegne, njime mogu letjeti mnogo agresivnije", rekao je jedan od pilota Pakistanskog ratnog zrakoplovstva. U lovačkoj konfiguraciji JF-17 nosi top, dvije kratkodometne rakete PL-5E-II (ekvivalent američkom Sidewinderu serije L), dvije srednjedometne PL-12 (ekvivalent američkom Amraamu) i tri podyjesna spremnika s gorivom. Opremljen je suvremenim radarem i sustavom za elektroničko ratovanje a

JF-17 Thunder sada je u uporabi već pet godina i kao takav je počeo privlačiti veliko zanimanje stranih kupaca. Pakistansko ratno zrakoplovstvo na njega je već integriralo pozamašan arsenal

Kina ima jednu od najsuvremenijih protuzračnih obrana u svijetu. Na slici je PZO sustav FD-2000

J-10 je prikazao iznimnu pokretljivost

sudeći po malom broju prekidača u pilotskoj kabini i ostali su mu sustavi na solidnoj razini automatizacije.

Pakistansko ratno zrakoplovstvo jedini je korisnik FC-1/JF-17 i kao takvo jedino je koje može posvjedočiti o njegovoj zrelosti. "Mogu vam reći da nam je operativna raspoloživost bila iznenađujuće dobra - trenutačno je iznad 95%", rekao je Wing Commander (pukovnik) Ali Babar iz ureda za JF-17. "Ja sada radim u uredu ali dobar dio svoje karijere proveo sam na platformi održavajući F-7. Ono što vam mogu reći jest da ta dva aviona uopće nisu za usporedbu. Samodijagnostički sustav na ovom avionu prati 600 parametara, u intervalu od 300 ms uvijek će vam reći ako je nešto pokvareno ili bi se uskoro moglo pokvariti tako da na vrijeme možete naručiti rezervni dio", dodao je Wing Commander Babar.

POSLJEDNJA ZAPREKA

Iako mu na tržištu zemalja Trećeg svijeta mnogo toga ide u prilog FC-1/JF-17 ima jedan problem - ruski motor RD-93 (riječ je o izvedenici motora iz MiG-a 29). Naime, ako bi bilo gdje postao konkurenčija njezinim proizvodima, Rusija jednostavno može odbiti dostavu dodatnih motora za novog naručitelja. Da bi se to izbjeglo kineska tvrtka Guizhou Aircraft Industry Corporation (GAIC) već neko vrijeme radi na zamjenskom motoru WS-13 Taishan ali ne zna se je li taj motor do danas dosegnuo željenu razinu pouzdanosti i učinkovitosti. Najavljeni posjet tri izaslanstva mogao bi značiti da jest ali i da je s Rusijom postignut sporazum oko dostave motora RD-93 novom korisniku. U svakom slučaju vrijeme će pokazati a što se Pakistanskog ratnog zrakoplovstva tiče i njihovih planova za nabavku čak 250 JF-17 Air Commodore Khalid Mahmood, voditelj projekta je rekao: "Za sada ne razmišljamo o kineskom motoru. Postoje čvrsti ugovori između tvrtke CATIC i ruske strane koji nam jamče dovoljan broj motora za naše potrebe".

ŠTO JE JOŠ PRIKAZANO NA AIRSHOWU CHINA 2012...

Osim tehnologija ključnih za samostalan razvoj borbenih zračnih poljoprivrednih zrakoplova u paviljonima Airshowa China 2012 predstavljen je i čitav niz proizvoda koji su ključni za njihovu samostalnu upo-

Sučelje čovjek-stroj u pilotskoj kabini JF-17 na razini je zapadnih uspješnica kao što je F-16 ili F-18

RATNO ZRAKOPLOVSTVO

WZ-10 se doima kao dobro osmišljen helikopter čiji je razvoj započeo s čistim listom papira. Svi senzori su fino uklopljeni u konture trupa a ako je suditi po repu i spoju krilo-trup puno pozornosti je posvećeno i smanjenju radarske zamjetljivosti

rabu. Tvrta China North Industries (NORINCO), koja je ujedno i najveći dobavljač naoružanja za Kinesko ratno zrakoplovstvo predstavila je široku paletu pametnih bombi kompatibilnih sa svim postojećim GPS sustavima uključujući i kineski Beidou koji za sada pokriva samo Kinu ali koji će od 2020. kada svih 35 satelita bude u orbiti pokrivati cijeli svijet. "Sve bombe koje ovdje vidite certificirane su za nošenje na kineskom lovačkom avionu J-10", rekao je predstavnik tvrtke.

Tvrta China Aerospace Science & Industry Corporation (CASIC) predstavila je svoj novi C4ISR sustav koji podatkovnim vezama brzine 1,5 Gb/s za fiksne i 2 Mb/s za mobilne platforme integrira cjelokupan kineski raketni arsenal. "Suvremeno ratovanje je sveobuhvatan sukob u petdimenzionalnom prostoru - kopnenom, morskom, zračnom, svemirskom i virtualnom. Borbeni sustav i precizni udar temeljne su značajke takvog ratovanja a raka-

Iako mu na tržištu zemalja Trećeg svijeta mnogo toga ide u prilog FC-1/JF-17 ima jedan problem - ruski motor RD-93 (riječ je o izvedenici motora iz MiG-a 29). Naiime, ako bi bilo gdje postao konkurenčija njezinim proizvodima, Rusija jednostavno može odbiti dostavu dodatnih motora za novog naručitelja. Da bi se to izbjeglo kineska tvrtka Guizhou Aircraft Industry Corporation (GAIC) već neko vrijeme radi na zamjenskom motoru WS-13 Tai-shan ali ne zna se je li taj motor do danas dosegnuo željenu razinu pouzdanosti i učinkovitosti

temeljno sredstvo za njegovo provođenje. Samo umrežavanjem protubrodskih, protuzračnih i protupo- vršinskih raketnih sustava može se stvoriti učinkovit napadačko-obrambeni borbeni sustav..." bile su uvodne riječi prezentacije.

Iako su se mnogi nadali da će se na Airshowu China 2012 pojavit barem jedan od dva najnovija kineska lovačka aviona pete generacije, to se nije dogodilo. Prikazana je samo maketa J-31, novijeg od dva spomenuta. U odnosu na nešto veći J-20 koji je prema svemu sudeći razvijen isključivo za obranu kineskoga teritorija J-31 izgleda kao puno svestraniji avion. Obojen u crno i izgleda koji podsjeća na F-22 Raptor nameće se zaključak da je riječ o stealth avionu ali koliko točno - teško je reći.

Peta generacija lovačkih aviona ne označava samo redoslijed u razvoju nego veću razinu integracije, ekonomičniju i istodobno snažniju pogonsku grupu, bolje performanse na nad-

zvučnim brzinama kao npr. mogućnost superkrstarenja itd.

RAZVOJNA BUDUĆNOST

Razvoj kineskog zrakoplovstva i potruće prvog kineskog nosača aviona Liaoning dio vojnih analitičara iz zemalja koje se već desetljećima koriste nosačima potaknuo je na stav da je to tek vrh sante leda koja se zove letačke operacije na moru i da će još mnogo vremena proći dok Kina ne počne svoj nosač operativno koristiti.

No, lovci J-15, već su počeli s letačkim operacijama na moru i dokazuju da je napredak kineske zrakoplovne industrije stabilan već godinama.

Kineska zrakoplovna industrija danas definitivno može proizvesti kvalitetan proizvod i mnogi se slažu da više nije pitanje hoće li nego kada će usvojiti i tehnologiju suvremenih mlaznih motora. Jednom kada to učini vrata prema svjetskom tržištu i stvaranju novih poslova bit će joj širom otvorena. ■

Vijesti,
aktualnosti,
zanimljivosti
iz policijskog rada
čitajte na:

www.mup.hr

Glavni zapovjednik ruske vojske u ratu protiv Švedske, koji je počeo 1743., bio je Peter Lacy, rođen u Limericku u Irskoj. Njegov sin Franz proslavio se kao vojskovođa u službi Austrije

PODLISTAK

RATNIČKA PROŠLOST SKANDINAVSKIH ZEMALJA

PROTIV RU

ŠVEDSKA JE RATNA ZBILJA OD SREDINE XVIII. DO POČETKA XIX. STOLJEĆA I DALJE BILA IZNIMNO INTENZIVNA. PRVI U NIZU OD TRI RATA S RUSIJOM POČEO JE 1741. GODINE

Zaslugom kancelara Arvida Horna, Švedska je nakon teških poraza u Velikom sjevernom ratu (1720.-1721.), vidi HV br. 410) obnovila svoje iscrpljeno gospodarstvo i vojne snage, a promišljenom je politikom ojačala svoj položaj. S novim jačanjem Švedske javile su se i nove imperijalne težnje u većem dijelu švedskog parlementa. Želeći vratiti teritorij koji je izgubila tijekom Velikog sjevernog rata, Švedska, iako još uvijek nedovoljno spremna, objavljuje novi rat Rusiji 8. kolovoza 1741., dodatno potaknuta Francuskom i Prusijom. Rusija je tu objavu rata jedva dočekala, jer se za njega već duže vrijeme pripremala, pa je već 3. rujna iste godine zauzela finski grad Villmanstrand, razbijši Švedsku posadu i obrambene snage. Do kraja studenog Švedani su nastojali prodrijeti do Viborga, ali nisu uspjeli, pa su zatražili primirje.

NEPOŠTIVANJE SPORAZUMA

No, odredbe sklopljenog mirovnog sporazuma Švedani nisu poštivali, pa su

Kod Svensksunda su u 2. rusko-švedskom ratu vodene dvije pomorske bitke. U prvoj su pobjedu odnijeli Rusi, a u drugoj Švedani. Iako je Švedska pobjeda trebala biti odlučujuća za konačni ishod rata, unutarnje trvjenja u skandinavskom kraljevstvu nakraju su vratile protivnike na početne pozicije. U Švedskoj je došlo do uteote protiv kralja Gustava III., zbog koje je 1792. godine i ubijen. Uskoro na vlast dolazi Gustav Adolf IV. i nastavlja agresivnu politiku svojeg prethodnika

već u ožujku 1742. nastavljene ratne operacije. Ruska je vojska i ovaj put bila spremna. Nakon što je žestokim napadom zauzela Fredrikshamn, ruska vojska nastavila je prodor prema Helsingforsu (danasa Helsinki), te okružila i do 4. srpnja prinudila na kapitulaciju najveći dio švedske vojske, oko 16 000 ljudi. Taj švedski poraz omogućio je ruskim snagama ovladavanje cijelim teritorijem Finske gotovo bez otpora. U proljeće 1743. Švedani su poduzeli protuofenzivu i uspjeli povratiti Ålandsko otočje, te potisnuti ruske snage preko Tormeå. Međutim, ishod rata u korist Rusije riješen je pomorskim bitkama kod Korppooa i Åboa. Posljedica je bila direktno ugrožen Stockholm, pa su Švedani bili prisiljeni zatražiti mir. Mirovni sporazumom iz Åboa Švedska je moralna predati Rusiji veliki dio finskog teritorija do rijeke Kymmene s velikim gradom i lučkim središtem Hamina, te gradom Lappeenranta, čime je Rusija dodatno ojačala svoje snažne pozicije na Baltiku.

PUČ I NOVI RAT S RUSIJOM

Na švedsko prijestolje je 1751. došao ruski favorit Adolf Friedrich von Holstein-Gottorp. Švedsku je uveo u Sedmogodišnji rat (1756. – 1763.) na strani Francuske i Austrije, a protiv Prusije. Iako je odigrala relativno marginalnu ulogu u Sedmogodišnjem ratu, Švedska je iz njega izšla vojno i financijski potpuno iscrpljena. Nakon gotovo pola stoljeća dominacije parlamentarne vlasti uslijedio je nenasilni državni prevrat (vojni puč) kralja Gustava III. koji je donio novi ustav, te ponovno uspostavio apsolutnu monarhiju (do 1809. god.), ali je donio i brojne reforme u duhu prosvjećenog apsolutizma.

Pod vodstvom novog vladara, koji je težio povratiti izgubljeni finski teritorij i ponovno vratiti Švedsku na Balktik kao dominantnu vojno-pomorsku silu, započinje Drugi rusko-švedski rat (1788. – 1790.). Podržana od Velike Britanije, Francuske i Pruske, Švedska je u lipnju 1788. započela ratne operacije protiv Rusije bez službene objave rata, što se u to vrijeme smatralo krajnje nemoralnim i nedopustivim međunarodnim činom. Ratne operacije započele su sa strateške osnovice na rijeci Kymmene, s ciljem osvajanja pograničnih utvrđenja i prodora prema tadašnjoj ruskoj prijestolnici St. Peterburgu. Glavnina švedskih snaga uspjela je u početnom razdoblju rata potisnuti Ruse od rijeke Kymmene do Fredrikshamna. No, švedska flota pretrpjela je neuspjeh u pomorskim bitkama. Tu su bile i opstrukcije brojnih švedskih časnika koji su bili protiv tog rata ili su smatrali da je njihova zemlja rat započela na nečastan i moralno neprihvataljiv način, bez njegove službene objave. Švedska je bila prisiljena zaustaviti ratne operacije, povući svoje snage na početne pozicije i zatražiti mir. Mirovni sporazum potpisani je 14. kolovoza 1790. u pograničnom gradiću Värälä, a po odredbama tog sporazuma obje strane zadržale su status quo kakav je bio prije izbjijanja rata.

Gustav IV. Adolf uvukao je Švedsku u rat protiv Napoleona. U želji da vrati nekadašnje švedske posjede na Baltiku sklopio je savezništvo s vječnim neprijateljem Rusijom

Marinko OGOREC

SIJE I NAPOLEONA

GUSTAV UMJESTO GUSTAVA

Poraz u ratu s Rusijom izazvao je veliko nezadovoljstvo švedskog pučanstva, ali i najviše aristokracije, koja je za takvo stanje krivila isključivo kralja, pa je u cijeloj zemlji došlo do nemira i unutarnjih tenzija. Eskalacija nezadovoljstva doveo je do urote među najvišim krugovima aristokracije u kojoj je kralj Gustav III. ubijen 1792., a na švedsko prijestolje dolazi Gustav IV. Adolf. No, umjesto rješavanja nagomilanih unutarnjih problema u zemlji, nastavio je politiku svog zlosretnog prethodnika, očigledno ništa ne naučivši iz njegova primjera. Ubrzo nakon dolaska na vlast Gustava IV. Adolfa, Europu su snažno počeli tresti francuski revolucionarni ratovi, koji su u relativno kratko vrijeme izbacili na političku pozornicu novog, vrlo sposobnog vojskovođu i lidera – Napoleona Bonapartea. Švedska se nije mijesala u procese koje su sobom donijeli francuski revolucionarni ratovi. No, kada se Napoleon okrunio za cara, Gustav IV. Adolf pristupa III. koaliciji protiv Francuske u Napoleonovim ratovima, nastojeći savezništvom s donedavnjim neprijateljem Rusijom povratiti svoju ulogu vojne sile na Baltiku.

DOGOVOR S RUSIJOM

Švedske postrojbe su ratovale od 1805. do 1807. isključivo u Pomeraniji, s promjenjivim uspjehom. Do izražaja su

Gustav III. (sjedi lijevo, u društvu braće na slici Alexandra Roslina) je nakon gotovo pola stoljeća dominacije parlamentarne vlasti izvršio nenasilni državni prevrat (vojni puč). Donio je novi ustav, te ponovno uspostavio apsolutnu monarhiju, ali je donio i brojne reforme u duhu prosvjećenog apsolutizma. Manje je uspješan bio u ratu protiv Rusije

srpnju iste godine, koji postaje prekretница u odnosima među dotadašnjim zemljama saveznicama. Napoleon je kroz anekse Tilzitskog mira sklopio tajni dogovor s Rusijom o partnerstvu, smatrajući svojim vitalnim interesom da Švedsku i Dansku (koja je do tada bila neutralna) uključi u svoju Kontinentalnu blokadu Velike Britanije, pa je dopustio Rusiji pritisak na Švedsku. No, švedski kralj Gustav IV. Adolf smatrao je Napoleona svojim neprijateljem, a Veliku Britaniju tradicionalnim saveznikom, pa mu nije padalo na pamet ući u Kontinentalnu blokadu. Osim toga, bio je svjestan kako bi pristupanje blokadi imalo vrlo teške posljedice za švedske trgovачke i pomorske odnose.

BRITANCI NAPADAJU KOPENHAGEN

Vrhunac pogrešne politike Gustav IV. Adolf učinio je tajnim posjetom Velikoj Britaniji, tijekom kojeg je namjeravao dogovoriti zajednički napad na Dansku, s ciljem preuzimanja Norveške. Britanska mornarica bombardirala je Kopenhagen 1807. što je bio povod za izbijanje Anglo-danskog rata 1807. – 1814. koji je vođen isključivo pomorskim operacijama. Rusija je ušla u savezništvo s Danskom, ali s primarnim ciljem preotimanja cijelokupnog finskog teritorija od Švedske i ovladavanje cijelim Finskim zaljevom pa je 21. veljače 1808. napala Švedsku, čime je započeo Treći rusko-švedski rat od 1808. do 1809. (nazvan još i Finski rat). ■

dolazile slabosti njihovih postrojbi koje su i dovere do poraza u prethodnom sukobu s Rusima. Prevladavali su slaba motiviranost i borbeni moral Švedana, zasićenih brojnim ratovima u kojima je do tada njihova zemlja sudjelovala. U bitki kod Ferdinandshofa 16. travnja 1807. francuski maršal Édouard Adolphe Casimir Mortier teško je porazio švedske snage koje se definitivno izvlače iz Pomeranije. Od tada Švedska gubi svaki utjecaj u Pomeraniji i općenito na svim prostorima njemačkih država. Tijekom lipnja Napoleon u bitki kod Fridlanda nanosi težak poraz Rusiji, što je rezultiralo Tilzitskim mirom u

U bici kod Alvoena 16. svibnja 1808., dansko-norveška flota pobijedila je britansku fregatu HMS Tartar. "Flota" je zapravo prilično teška riječ, sastojala se od čamaca naoružanih topovima, koji su bili omiljeno oružje Skandinavaca na moru

DOMOVINSKI RAT

dr. sc. Ante NAZOR, ravnatelj Centra

U prošlom broju *Hrvatskog vojnika* naveden je dio "Obavijesti Komande 5. vojne oblasti" od 20. srpnja 1990., koja govori o političko-sigurnosnom stanju na području Slovenije u tom razdoblju i pokazuje da je slovenska Vlada čvrsto odlučila da ročnici iz Slovenije vojni rok moraju služiti u 5. VO, s tendencijom da se u što kraćem roku to ograniči samo na područje Slovenije. Spomenuto izvješće pokazuje i da se slovenska Vlada suprotstavlja srpskom vodstvu na pitanju Kosova, te odlučnost slovenskog vodstva da krene u izradu novog Ustava, kao i da s hrvatskom Vladom pokrene pitanje preustroja tadašnjeg uređenja države,

3. - Predsjedništvo SRH donijelo je odluku, prema kojoj treba "ustavna, višestračka i stručna saborska komisija", izraditi Nacrt prijedloga Ustava SRH do 15. 09. 1990. godine.

4. - Predsjedništvo SRH, Izvršno vijeće republike, te najveći broj stranačkih pravaca, stranaka s nacionalnim atributom, odbacuju prijedlog amandmana na Ustav SFRJ.

5. - 25. i 26. 07. 1990. godine, zakazano je zasjedanje Sabora SRH i usvajanje novih amandmana na Ustav SRH. U vezi s tim u republici raste napetost, posebno u odnosu na aman-

na JNA "Kako se baš armija nije iskazala u gašenju požara u Dalmaciji i na otocima", te puštena u opticaj glasina da JNA oteže sa remontom aviona tipa "Kanader" za gašenje požara, je također korak dalje u eskalaciji napada na JNA i pokušaj formiranja nacionalne armije:

- održavanje Srpskog sabora u Srbu 25. 07. 1990. godine kao pandan Saboru SRH je daljnja eskalacija međunarodnih sukoba u SRH i "ozakonjivanje 72 Kninske inicijative", što može imati daljnje i nesagledive posljedice;

- najavljen je štrajk "Samostalnog sindikata Slovenije" i "Sindikata metalских radnika Slovenije" za 15. 09. 1990. godine koji će sasvim

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

POKUŠAJ UVODENJA STANJA U

IZVJEŠĆA O POLITIČKO-SIGURNOSNOJ SITUACIJI NA PODRUČJU 5. VOJNE OBLASTI, SRPANJ-KOLOVOZ 1990. (II. DIO)

iz federativnog u konfederativno. Drugi dio spomenutoga izvješća, uz preporuke o mjerama koje treba poduzeti, odnosi se na stanje u Hrvatskoj i pokazuje namjeru hrvatskog vodstva da, kao i slovensko, krene u izradu nacrta novoga Ustava, te da pristupi usvajanju novih amandmana kojima će se socijalistički simboli i nazivi zamijeniti povijesnim, hrvatskim znakovljem i nazivima.

II) SR HRVATSKA:

1. - Odbor Sabora SRH za politički sistem, odbio je bilo kakvu raspravu o saveznim zakonima, a koji su iznad ili nisu u skladu sa republičkim. U tom smislu Savezni zakon o himni, grbu i zastavi SFRJ, Odbor je proglašio suvišnim i neobavezujućim. Odbor je, isto tako, odbio prijedlog Saveznog zakona o informisanju.

2. - Na istom odboru data je inicijativa da se ulicama i trgovima koje nose Titovo ime, vrate raniji nazivi, a da se umjesto Tito-ve slike u službenim prostorijama istakne "povijesni hrvatski grb", te da se izmijeni uniforma milicije.

dmane: o suverenitetu Republike i Srba u Hrvatskoj; o jeziku; o simbolima (zastavi i grbu), te o amandmanu kojim bi se omogućilo donošenje ustavnih zakona prostom, a ne dvotrećinskom (2/3) većinom.

6. - Dana 19. 07. 1990. godine je Skupština grada Zagreba donijela odluku o mijenjanju naziva nekim ulicama i trgovima, među kojima se "Lenjinovom trgu" vraća staro ime "Trg Kralja Petra Krešimira IV". Napominjemo da je na toj lokaciji razmještena i Komanda 5. VO.

III) PREDVIĐANJA DOGAĐAJA:

Očekuje se daljnje zaoštravanje društveno-političkih odnosa, međunarodnih sukoba i zaoštravanje socijalnih napetosti usled teške ekonomске situacije, pri čemu će i dalje eskalirati napadi na JNA. Na to jasno ukazuju izneta stanja kao sledeće činjenice:

- razgovori i stavovi u vezi služenja vojnog roka vojnika s područja R. Slovenije, suspenzija generala I. Hočevare, nije samo atak na JNA i savezne zakone već i korak dalje u pokušaju stvaranja republičkih armija;
- napad predsjednika IV Sabora SRH S. Mesića

sigurno paralizovati privredu Slovenije, te štrajk željezničara za 10. 08. 1990. godine, koji će bez sumnje paralisati saobraćaj ne samo u ovoj republici - ukazuje na zaoštravanje socijalnih napetosti.

Ove pojave kao i daljnje zaoštravanje napetosti u organizaciji SUBNOR-a, i dr. ne pružaju optimističke prognoze o smanjenju ukupnih napetosti. Ovo zahtijeva da se u komandama, jedinicama i ustanovama 5. VO pojača informisanje i ukupan politički rad.

IV) MERE NA PLANU INTENZIVIRANJA INFORMISANJA, POLITIČKOG RADA I MERA BEZBEDNOSTI I SAMOZAŠTITE

1. - Na svim nivoima treba intenzivirati mjeđu neposrednog informisanja i razgovora sa ukupnim sastavom. Pri tome posebnu pažnju posvetiti malim i izdvojenim sastavima.

2. - Intenzivnom realizacijom novog programa "Moralnog vaspitanja vojnika..." i programom IPOS i GL na sl. u JNA, doprinjeti motivisanju sastava, pozitivnom angažovanju i razjašnjanju složenih odnosa u zemlji.

3. - Na svim nivoima pospješiti rad Savjeta za bezbjednost i SZ, pri čemu posebnu pažnju posvetiti protivpožarnoj zaštiti, kao i onim mjerama-obezbeđenjima (unutrašnje službe, straža, patrola i dr.) kojim treba spriječiti moguće diverzije, provociranja, uznemiravanja i dr. - čime, naravno spriječiti moguće neželjene posljedice.

4. - Pospješiti rad subjektivnih faktora posebno vojnih kolektiva i odbora za KD, kao i rad kasarnskih razglasnih stanica i dr.

5. - Razvijati dalje intenzivnu saradnju sa narodom kroz brojne oblike rada. Posebno sa radničkom, školskom omladinom i KUD koje njeguju narodni kulturni karakter u svojim programima.

terenu koji bitno narušavaju političko-bezbednosnu situaciju, odmah izvještavati Odjeljenje za PR 5.VO - vanrednim izvještajem.

Potom je, 14. kolovoza 1990., uslijedila zapovijed "Komande 5. vojne oblasti" podređenim postrojbama za povećanu borbenu gotovost zbog "pogoršanja političko-sigurnosne situacije". Zapovijed, koju je potpisao "komandant" general-pukovnik Konrad Kolšek, pokazuje da je JNA na području Hrvatske povećala stupanj pripravnosti i spremnosti na djelovanje u slučaju „izvanrednih“ događaja.

Povećanje mera b/g, naređenje,

Usled daljeg usložavanja političko-bezbednosne situacije na delu teritorije, a u cilju povećanja b/g (borbene gotovosti, op. a.), zaštite ljudi, naoružanja i municije i vojnih objekata,

4. - Sve planirane pokrete jedinica radi izvođenja gađanja i vežbi realizovati uz preduzimanje pojačanih mera bezbednosti, samozaštite i očuvanja ljudske okoline uz sledeće korekcije:

- 8. mtbr/13. K posle završenih gađanja na poligonu „Slunj“ vratiti u garnizon Karlovac pravcem Slunj - Plaški - Generalski Stol - Barilović.
- 149. ssrp PVO izvršiće planirane aktivnosti na širem prostoru Petrinje u vremenu od 24. 08. do 05. 09. 1990. godine.

5. - U graničnim jedinicama povećati budnost, patroliranje i kontrolu službe na granici i sprečiti bilo kakve provokacije.

6. - Zabraniti izdavanje naoružanja i municije iz magacina i skladišta svim licima iz JNA koja za to nisu posebno ovlašćena i svim strukturama izvan JNA, uključujući i TO. Odobrenje za

IJA IZVANREDNOG HRVATSKU

N A R E Đ U J E M

1. - Na svim izdvojenim stražama kod skladišta municije, naoružanja i MES na teritoriji SR Hrvatske odrediti za komandire straža aktivne starešine, a na svim stražama u 5. VO povećati budnost i sprečiti bilo kakvo iznenadenje i vanredne događaje.

2. - Sve jedinice vojne policije, izviđačke i diverzantske jedinice imati spremne za izvršavanje namenskih zadataka u mirnodopskim lokacijama, u gotovosti do 3 časa.
3. - DO izvešće letnju obuku iz alpinistike u rejonu Klek u vremenu od 24. 08. do 30. 08. 1990. godine.

3. - Svi bataljoni "A" klasifikacije moraju biti spremni u kasarnama da u roku od 3-6 časova po prijemu naređenja krenu na izvršenje - pokreta logorovanja. U tom cilju izvršiti sve organizacijske, političko-bezbednosne, materijalne i druge pripreme. Unutrašnju organizaciju uskladiti sa postojećim brojnim stanjem (ako nema ljudstva za 3 čete, formirati 2 i slično, popuniti sa m/v, gorivom, hranom, sanitetskim materijalom i dr.). Bataljoni sa sobom nose 1 b/k municije za peš. naoružanje a za ostalo prema Naređenju o posebnim merama stalne b/g. Intenzivirati obuku u okviru kasarni.

9. - Informaciju odmah proraditi sa AVL, a sa GL i vojnicima izvodno. O svim mogućim negativnim pojавama u jedinicama i stanjima na

izdavanje naoružanja i municije TO iz vojnih kompleksa mogu davati samo komandanti TO Republike Slovenije i Hrvatske 11čno, u skladu sa Uputstvom o čuvanju i izdavanju naoružanja TO.

7. - Na svim nivoima rukovođenja i komandovanja obezbediti besprekorno funkcionisanje vojne organizacije, redovno informisanje, pojačati red i disciplinu i funkcionisanje svih organa unutrašnje službe. Zbog prisutne opasnosti od provokacija i lažnog uzbunjivanja, preduzeti neophodne mere da se isto onemogući.

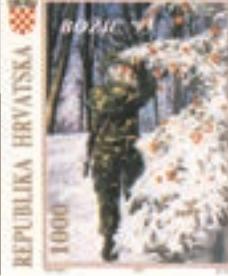
8. - Posebnu pažnju posvetiti pripremi celokupnog sastava 5. VO da se u izvršavanju zadataka ponašaju dostojanstveno, spreči bilo kakve provokacije i izbegnu incidentne situacije između pripadnika JNA i drugih lica.

9. - Pozadinsko obezeđenje, a posebno opravka MTS -m/v i druge tehnike za obezeđenje pokreta moraju biti težišni zadaci.

10. - Komandanti (NŠ) jedinica ne mogu se do daljeg udaljavati iz garnizona.

Naređene mere stupaju na snagu 18. 08. 1990. godine u 12. 00 časova, o čemu izvestiti OC Komande 5. VO u redovnom izveštaju.

**"Božić na bojištu".
Poštanska marka
RH iz 1993.**

900. obljetnica smrti kralja Petra Svačića na marki RH iz 1997.

FILATELIA

1000. obljetnica smrti kralja Stjepana Držislava na marki RH iz 1997.

MARKE - BOŽIĆNE ČESTITKE

VJERNI PRATITELJI ČESTITKI SU POŠTANSKE MARKE, KOJE UZ SVE OSTALO ŠTO PREDSTAVLJaju i OBILJEŽAVAJU, POSLUŽUJU I KAO ZAPIS BOŽIĆNIH OBIČAJA I UGOĐAJA, ODNOŠNO SAMA MARKA POSTAJE ČESTITKA, A TEMA BOŽIĆA JE ATRAKTIVNA SAKUPLJAČKA TEMA MEĐU FILATELISTIMA

Ivo Aščić

Današnji broj poštanskih maraka koje izdaje više od 200 zemalja i samostalnih teritorija diljem svijeta penje se na nekoliko stotina tisuća različitih maraka. One se razlikuju po filatelističkoj vrijednosti (švedska marka Žuti Tresskiling iz 1855. godine 2006. prodana je za 1429 tisuća funti), obliku, vrstama, zupčanju, temi i sl. Upravo su to glavni razlozi zbog kojih se filatelisti specijaliziraju za određene države, povjesna razdoblja ili teme (npr. povjesne bitke, brodovi, zrakoplovi, sport i sl.) budući da ne mogu pratiti sva izdanja prije svega zbog velikih finansijskih izdataka.

BOŽIĆ NA MARKAMA

Običaj slanja božićnih i novogodišnjih čestitki zadržao se do danas unatoč pojavi modernijih i bržih načina komunikacije poput telefona, sms-poruka i interneta. Ne treba zaboraviti da su ipak ovi novi mediji nedostupni većini svjetskog stanovništva. Rukom napisana čestitka puno je toplija te privlači više pozornosti u očima onih kojima je namijenjena jer ovaj način čestitanja iziskuje dosta više truda: odabir i kupovanje, pisanje i adresiranje te slanje čestitke. Zanimljivo je i to da veliki broj primatelja božićne čestitke redovito čuva ispod bora te posiljatelju posebno zahvaljuju na njegovoj čestitci i smatraju je svojevrsnim darom.

Smatra se da je prva božićna poštan-

"Božić 2012." na omotnici prvog dana

Prema nekim procjenama, čak 25 posto ljudi u nekom razdoblju života u razvijenijim zemljama sakuplja poštanske marke, a danas u svijetu ima više od 20 milijuna filatelisti. I u Hrvatskoj je registrirano nekoliko stotina filatelisti organiziranih u tridesetak filatelističkih klubova pod okriljem Hrvatskog filatelističkog saveza (HFS).

Sredinom studenog ove godine u Hrvatskoj je puštena u promet nova božićna marka s motivom zvijezde repatice koja će zajedno s božićnim čestitkama ući u većinu hrvatskih domova i ureda, ali one će također putovati i po cijelome svijetu

ska marka tiskana još 1898. godine u Kanadi. Rijetke su poštanske uprave koje ne izdaju poštanske marke s temom Božića.

Hrvatski nacionalni poštanski operator redovito od 1991. izdaje poštanske marke Republike Hrvatske s temom Božića pa time božićne čestitke čine još ljepšim i vjerodostojnjim. Tako ih je 2012. izdao više od dvadeset s različitim motivima – od božićnih prizora iz crkava i samostana, kakvih je u Hrvatskoj obilje, slika hrvatskih poznatih umjetnika, do marke Božić na bojištu ili one s motivom božićne pšenice.

S obzirom na to da je uobičajena naklada božićnih maraka Republike Hrvatske jedan milijun, zapanjujuće zvuči da je po svakom stanovniku tiskano svega 0,23 božićne marke. Usporedi li se ovaj podatak s Kanadom koja tiska u prosjeku 25 maraka po stanovniku, vidjet će se da se u Hrvatsku još nije

u potpunosti vratio običaj čestitanja Božića putem klasičnih čestitki.

HRVATSKI KRALJEVI

Početkom srpnja 1997. godine hrvatski izdavač poštanskih maraka je pustio u promet dvije poštanske marke s motivima hrvatskih kraljeva. Marke su tiskane u nakladi od 350 tisuća po motivu, a osim maraka izdane su i prigodna omotnica prvog dana te list prvog dana koji detaljnije prikazuju i opisuju motive na markama.

Na prvoj marki "900. obljetnica smrti kralja Petra Svačića" prikazan je motiv posljednjeg vladara "narodne krvi". Nakon smrti Stjepana III., posljednjeg kralja iz dinastije Trpimirovića koji nije imao muškog nasljednika, Hrvati su morali izabrati kralja iz nekog drugog roda. U takvim okolnostima središnjim je dijelom Hrvatske ovladao kralj Petar, koji se vjerojatno nije okrunio za kralja, jer je kruna bila u posjedu ili splitskog nadbiskupa Lovre, ili pape. Kralj Petar poginuo je u bitci na Gvozdru.

Druga marka "1000. obljetnica smrti kralja Stjepana Držislava" prikazuje prvog hrvatskog vladara za kojega se pouzdano zna da je bio okrunjen, o čemu govorii njegovo drugo ime - Stjepan, što na grčkome znači "ovjenčan", te označava vladara koji je dobio krunu. Stjepan I. Držislav jedini je hrvatski vladar čija su oba roditelja poznata iz sačuvanih povijesnih vrela. Doba Držislavove vladavine obilježeno je sukobom između Bizanta i cara Samuila. ■

Ovo je jedna od tek nekoliko primjera zastava postrojbi iz Domovinskog rata kojima je stranica uz kopije duža od njoj okomite dužine zastave, a koje su, čini se, sve bile izradene za dalmatinske postrojbe

GRBOVNE BANDERIJALNE ZASTAVE

Temeljna heraldička zastava je tzv. grbovna zastava koja u kvadratnoj (ili kvadratu približnoj pravokutnoj) formi prikazuje sadržaj štita grba. Kada se takvim zastavama koristi u vojnim operacijama, one su jasan znak da se određeni velikaš, kao zapovjednik, nalazi na mjestu s kojeg se vije njegova zastava

Cini se da je isprva bilo malo ili nimalo kontrole ili sustavnosti u vrstama zastava i njihovo uporabi u srednjovjekovnoj Europi. Sredinom XII. stoljeća pojavljuju se grbovi i razvija se heraldika, kao disciplina koja određuje simbolički jezik identiteta, a pod njezinim utjecajem se reguliraju i zastave. Ne samo da heraldički principi i autoriteti uređuju pravila izrade i upotrebe nego je u velikoj većini i sam izgled zastava u potpunosti podčinjen heraldičkom sustavu simbola. Svrha uvođenja heraldike bio je da se dobiju jednostavni i lako prepoznatljivi "uzorci" pa su i zastave poslužile da se postigne ovaj cilj.

Heraldički autoriteti razvijaju principe koji svakom armigeru (osoba koja ima pravo na svoj grb) osiguravaju da ima jedinstven grb, različit od svih drugih. Također se razvijaju principi kako se takav simbol, temeljno zamišljen kao grafički simbol koji se oslikava na štitu, može prenijeti na druge površine, pogodne za "nošenje" takvog simbola njihova vlasnika. Zastave se pokazuju pogodnima za tu svrhu, a heroldi razvijaju niz pravila na koji se način grb prilagođava za uporabu na zastavama u razne svrhe i ovisno o razini i ugledu nositelja. Grbovna zastava u pravilu označuje fizičku nazočnost osobe čiji grb prikazuje.

Na srednjoeuropskom prostoru takve grbovne zastave često su ukrašene dužom uskom vrpcom pričvršćenom uz gornji kraj zastave koja se naziva švenkel (prema njemačkom schwenkel, ono što se njiše, ziba, vijori), a ponekad i s nizom (četiri do pet) takvih pravokutnih traka na slobodnom kraju. Takve zastave nazivaju se baneri ili banderi, a naziv se proteže onda i na tzv. banderijalne postrojbe ili banderije, koje se javljaju u vrijeme Anžuvinaca kada se razvija vojno-obrambeni sustav poznat kao banderijalni sustav i koji svoj vrhunac dostiže u XV. stoljeću. Banderije su sastavljene od ratnika koji se okupljaju pod banerom pojedinog zemljoposjednika. Prema crtežima, iluminacijama i kamenim spomenicima uglavnom s nadgrobnih spomenika velikaša, tipični baneri u ovom razdoblju pravokutne su zastave sa švenkelom. Na pravokutnom dijelu zastave ucrtan je obiteljski grb velikaša, bilo na cijelom polju zastave, bilo u obliku štita na jednobojnoj zastavi, a švenkel prati boje polja zastave ili je često crvene boje.

40. INŽENJERIJSKA BOJNA

Zastava 40. inženjerijske bojne – Split tamno je zelena sa zlatnožutim izvezenim unutrašnjim obrubom prekinutim gore lijevo natpisom REPUBLIKA HRVATSKA. U sredini crvenim vezom obrubljen žuti kvadratni znak s crnim grbom grada Splita (u crnom krunišnom kvadratu prikaz pročelja Dioklecijanove palače sa zvonikom crkve sv. Dujma, desno hrvatski grb (ovde crno-žuto šahi-

ran) i lijevo crni štit s likom sv. Dujma. U dnu je ispod znaka žuti natpis u dva reda "40. INŽENJERIJSKA / BOJNA – SPLIT". U sredini zastave nalazi se grb grada Splita, koji u svojoj osnovi potječe iz 14. stoljeća, a u ovom obliku, s prikazom sv. Dujma koristi se od 1991. godine. Zastava je vjerojatno izrađena tijekom 1992. godine, a čini se da je prema njoj 1993. izrađivana nadlaktična oznaka i stolna zastavica okomitog dizajna, koje umjesto jednostavnog okvira sadrže pleterni ornament. Zastava se danas čuva u GS OSRH. Zastavni rukav dobitven je posuvraćivanjem zelenog zastavnog polja, a s vanjskih strana zastava je opšivena zlatnim pozamantenskim resama oko 7 cm dužine.

Ustrojena kao pristožerna postrojba Operativne zone Split pod nazivom 40. inženjerijski bataljun – Solin ubrzo se naziva 40. inženjerijska bojna "B" – Split. Prvo djeluje na razminiranju vojarni u Splitu, a potom i u utvrđivanju položaja na bojišnicama u Dalmaciji. Istaknula se nasipavanjem ceste pod protivničkom paljicom tijekom operacije oslobođenja Konavala. Sudjeluje u akciji Maslenica te u razminiranju brane Peruća. Izgrađuje putove u planinskim područjima uz obalu te sudjeluje u uređenju zračne luke Šepurine. Nakon sudjelovanja u oslobođilačkim akcijama temeljno se bavi razminiranjem diljem Dalmacije i sudjeluje u obnovi razrušene infrastrukture. Preustrojem 1999. postaje 41. inženjerijska bojna Split, a od 2002. sa sjedištem u Divuljama. ■

Zastave nekih hrvatskih velikaša iz vremena kralja Matije Korvina (1458-1490): Iločki, Batori, Čupor i Erdy (prema rekonstrukciji u G. Somogyi; Magyar hadizászlók, Budimpešta, 2011.)

MULTIMEDIJA

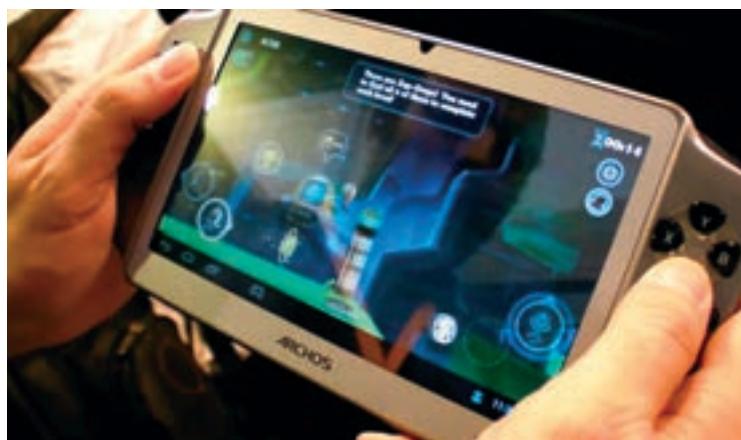
Lenovo spojio tablet i laptop

Lenovo je predstavio IdeaPad Yoga, novu liniju konvertibilnih uređaja dizajniranih za operativni sustav Windows 8/RT kako bi promjenio način na koji ljudi koriste računala i redefinirao budućnost mobilnog računalstva. Spoj laptopa i prijenosnika, ili kako u Lenovu kažu, četiri uređaja u jednom, nedavno se počeo prodavati i u Hrvatskoj. Dolazi u dvije veličine, s ekranima od 11 i 13 inča. Preklapanjem ekrana, prijenosnik se pretvara u tablet, a istodobno se isključuje tipkovnica i touchpad kako vas ne bi ometali u radu. IdeaPad Yoga 11 ima 11.6 1366×768 IPS LCD zaslon, a pokretana je quad-core Tegrom 3 uz 2GB RAM-a i 64GB interne memorije. Vrti RT

verziju Windowsa, a baterija navodno daje 13 sati autonomno. IdeaPad Yoga 13 ima naravno veći zaslon od 13" iste razlučivosti 1366×768 ali zato ima Core i3 procesor, koji joj omoguće pokretanje pune verzije Windows 8. Osim toga Yoga 13 nudi i dodatnih 5 sati autonomije na jednom punjenju

baterije – dakle 18 sati sveukupno. Uz ova dva prijenosnika stigao je i ThinkPad Twist, prijenosnik koji se u tablet pretvara zakretanjem ekrana. Dolazi s ekranom dijagonale 12,5 inča te podržava i3,i5 i 7 procesore, standardne ili SSD diskove te ostala Lenovo rješenja.

Konzola ili tablet?

Archos je predstavio GamePad – prijenosnu igraču konzolu zasnovanu na Androidu. Konzola ima fizičke tipke za upravljanje igrama. Da bi se sve igre na ovom uređaju "vratile" bez zastajkivanja Archos je u GamePad upakirao dvojezgreni procesor radnog takta 1.6GHz, četverojezgremu Mali 400 MP GPU, 8GB podatkovnog prostora proširivog memorijskim karticama formata microSD, zaslon dijagonale se-

dam inča razlučivosti 1024 x 600 piksela. Tu je i HDMI izlaz kako biste igre mogli zaigrati i na nešto većem zaslonu, a sve pokreće Android u verziji 4.1 Jelly Bean. Iako je inicijalno namijenjen igranju Archos GamePad je sasvim funkcionalan i kao tablet računalo. Dostave konzole na europsko tržište već su započele, a u SAD stiže u prvom kvartalu. Preporučena prodajna cijena uređaja u Europi iznosi 150 eura.

MOBILNE APLIKACIJE

Twitter uvodi filtre za slike

Kao rezultat odluke Instagrama da više ne prikazuje fotografije na Twitteru, već samo linkove, Twitter je objavio filtre i postao tako opasnji konkurent Instagramu. Twitter je na službenom blogu objavio kako je njegove nove filtre osmisliла tvrtka Aviary te kako će biti uvedeni u mobilne aplikacije za iPhone i Android. U ponudi je ukupno osam filtara, s nekoliko dodatnih mogućnosti, poput automatskog poboljšavanja i rezanja fotografije – sve već poznate mogućnosti iz Instagrama. Twitter

je internetska društvena mreža za mikro-blogging, tj. namijenjena je za slanje i čitanje kratkih poruka koje su prema imenu mreže nazvane tweetovima. SMS poruke na mobilnim telefonima ograničene su na 160 znakova, tweetovi su zasnovani na tekstu poruka od najviše 140 znakova. Twitter je nedavno redizajnirao svoj sajt, u sklopu strategije kojom namjerava nuditi više multimedijalnog sadržaja, nadajući se da će time zadržati korisnike dulje na svojim stranicama i privući oglašivače.

Pripremio Mladen PALIĆ

Internetska mreža budućnosti

Hrvatski je telekom u Zagrebu prvi u svijetu predstavio mrežu TeraStream. To je tehnologija koja daje brzinu fiksne pristupne mreže interneta za oko 50 puta u odnosu na sadašnje kapacite. Omogućuje korisniku brzinu od 1 Gbit/s. Posrijedi je koncept kojim se sve usluge, uključujući i tradicionalne telekomunikacijske usluge (glasovne, IPTV, pristup internetu), pružaju iz računalnog oblaka, umjesto putem mreže, kombinirajući mrežnu tehnologiju, tehnologiju

podatkovnih centara i optičku infrastrukturu. TeraStream koncept podrazumijeva protok značajno većeg volumena podataka po višestruku većim brzinama. U ovoj pilot-fazi mreža je inicijalno izgrađena s dva podatkovna centra (Zagreb i Varaždin). Ukupno instalirani kapacitet je 400 Gbit/s što je tri puta veći kapacitet od ukupnog realnog prometa svih trenutačnih HT-ovih komercijalnih usluga. TeraStream se u potpunosti temelji na IPv6 protokolu koji svakom korisniku daje više internetskih adresa nego što se danas ukupno koristi na cijelom globalnom internetu. Poslovni korisnici moći će brže nuditi usluge, jednostavnije pristupati svim uređajima u uredu, imati bolji zaštitni sustav, ostvarivati videokonferencijski kontakt s klijentima, zaposlenicima i poslovnim partnerima te jednostavno pohranjivati podatke u računalnom oblaku i raditi na virtualnom desktopu. Za prvu pilot-fazu provedbe za partnera u Hrvatskoj je odabrana tvrtka Cisco.

Slušalice SMS Audio STREET

Slušalice SMS Audio STREET by 50 rezultat su suradnje tvrtke SMS Audio i glazbenika 50 Centa. Reper je i osnivač i vlasnik spomenute tvrtke koja kombinira najnaprednije tehnologije, funkcionalnost i stil donoseći studijski zvuk u moderno dizajniranim proizvodima. STREET by 50 Over-Ear su profesionalne

slušalice koje nikoga neće razočarati. Opremljene su odvojivim kabelom (koji se ne zapetljava) s mikrofonom i podržavaju handsfree telefoniranje, a tu je još i unaprijeđeni BASS te ugodni soft-memory jastuci za ugodnije nošenje. U ponudi su još i vrhunske bežične (Wi-Fi) stereo-slušalice SYNC by 50 Over-Ear

koje daju kristalno čist zvuk bez gubitka kvalitete i do udaljenosti od 20 metara od izvora, a imaju mogućnost sinkronizacije do 4 para slušalica (SYNC) na jedan izvor zvuka. Slušajte svoju omiljenu glazbu satima, a kada završite, jednostavno ih savijte i smjestite u priloženu torbicu za nošenje.

WEB-INFO

www.aircraftcompare.com

Vrlo zanimljiva stranica koja prije svega služi usporedbama različitih tipova zrakoplova. Ponuđen je velik broj raznih letjelica (naravno, uključujući i vojne), a brzim klikovima dobit ćete nizove svakojakih usporednih tehničkih podataka. No, primjena www.aircraftcompare.com jest i šira, na njoj su dostupne novosti iz svijeta zrakoplovstva, recenzije i top-liste zrakoplova, tekstovi o prošlim i budućim zrakoplovima... Da ne duljimo, ako vas zanima zrakoplovstvo, stranicu nećete pregledati samo jednom. Ona će se sigurno naći u vašim Favoritesima i uvijek ćete joj se vraćati!

D. VLAHOVIĆ

**31. PROSINCA I
1. SIJEĆNJA 1526.**

VREMENPOL

Leon RIZMAUL

CETINSKI SABOR

Poslije stvaranja personalne unije s Mađarskom 1102. godine Hrvatsko je kraljevstvo zadržalo sve elemente svoje državnosti. S Mađarima ga je vezao samo zajednički vladar. Hrvatski sabor i ban ostali su nositelji nacionalnog suvereniteta i branitelji državnosti i onda kad su mnoge njezine zemlje bile razjedinjene. Poslije pogibije Ludovika Jagelovića na Mohačkom polju Hrvatsko se kraljevstvo našlo pred povijesnom odlukom. Trebalo je izabrati novoga kralja jer se savez s Ugarskom svodio samo na krunu zajedničkog vladara. Javiše se mnogi prosci, bilježe kroničari te spominju posve neprilične kandidate, turskog sultana Su-

25. prosinca 1977. - umro Charlie Chaplin, američki komičar

26. prosinca 1893. - rođen Mao Zedong, kineski državnik

26. prosinca 1982. - prema časopisu Times, osobom godine proglašeno računalo

27. prosinca 1874. - osnovan Hrvatski sokol

28. prosinca 1994. - objavljen Plan Z-4

29. prosinca 1992. - uveden zakon o podjeli Hrvatske po županijama

3. siječnja 1943. - završila bitka za Krašić (azovku)

lejmana i pohlepnu hrvatsku susjedu Mletačku republiku. Većina hrvatskog plemstva nije mnogo dvoumila. Na sjajnom zasjedanju u Cetingradu, koje je počelo 31. prosinca 1526., Hrvatski sabor već se sljedeći dan jednoglasno sasvim slobodno i bez ičijeg utjecaja odlučio za nadvojvodu Ferdinandu iz Habsburške dinastije, skrbnika susjednih austrijskih zemalja. Hrvati nisu tražili mnogo: samo vojnu pomoć i oružje protiv osmanlijske najezde. To im je Ferdinand i obećao, obvezavši se da

će u ugroženoj Hrvatskoj opremati granične utvrde i stalno držati tisuću konjanika i dvjesto pješaka. Pritom je zajamčio da će nepovredjeno uzdržati, potvrditi i obdržavati sva hrvatska državna prava i zakone. Cetinski izbor potvrđen je zasebnom ispravom i pečatima među kojima je i hrvatski grb. S državnopravnog stajališta smatra se dokazom samostojnosti u odlučivanju o temeljnim pitanjima sudbine hrvatskog naroda. U tom ga smislu spominje i današnji Ustav Republike Hrvatske. ■

DUHOVNOST

fra Marko MEDO

LK 21,25-28.34-36

U SVIJETU IŠČEKUJEMO JEDAN DRUGAČIJI SVIJET

Jednoga dana Goethe je uskliknuo: *Dao bih sve što imam kad bih znao odakle dolazim i kamo idem.* Vjera daje upravo ovo sigurnost: vjernik, naime, zna odakle dolazi i kamo ide. Dopustimo da nas vodi svjetlo Evanđelja koje rasvjetljuje cijelu putanju ljudskoga života. Nakon Isusove smrti, povjesno se ostvarilo razdoblje nesigurnosti popraćeno ratovima, bijedom i nemirima, a kulminiralo je uništenjem Hrama i grada Jeruzalema. Zatim je Neron prvim progonom ošinuo mlađu Crkvu i smaknuo ugledne poglavare: Petru i Pavlu! Razmislimo o unutarnjem stanju koje je moglo nastati u dušama kršćana toga vremena.

Pa ipak, Isusove riječi su iznad ovih događaja i ulijevaju nadu. Isus kaže: ljudska se zloča urušava sama od sebe. I upravo kada potonu sve nade, pobijeđuje istinska Nada koja se nameće svojom ljestpotom i istinom.

U svakom razdoblju – oštroumno je zapisano – dolazi trenutak propasti bogova: a to je Kristovo vrijeme! To jest: dolazi Sin Čovječji i pobijeđuje nad svim ljudskim ludostima i zločama: *Tada će ugledati Sina Čovječjega gdje dolazi u oblaku s velikom moći i slavom* (Lk 21,27). I tako se uistinu događa i tako se stalno događa! I u naše vrijeme. Što se danas događa? Sudionici smo sloma jednog društva koje je pokušalo izgraditi novu Babilonsku

kulu. Koja je to Babilonska kula danas? To je blagostanje koje se živi bez Boga i često protiv Boga. Nažalost, blagostanje je zarobilo ljudе i mnogi su pomislili da mogu učiniti i više od Boga: dovoljno je imati, dovoljno je posjedovati, dovoljno je istaknuti se! Ali, uklonivši Boga, nije

nastao slobodniji svijet, već svijet koji je još više zarobljen; uklonivši Boga, nije došlo u prvi plan bratstvo među ljudima, već nepošteno i nerazumno nasilje; uklonivši Boga nije došla na vidjelo sreća, već iskustvo praznine, nezadovoljstva, dosade...; uklonivši Boga, život se srušio u svojem najsvetijem izrazu: u obitelji! A križa u obiteljima je posljedica religiozne

praznine, mraka u savijestima. Što kaže Gospodin? *Ne bojte se. To sam vam i prorekao. Znajte da će sva nevjerojanja, sve praznine, svi planovi usmjereni protiv Boga... prije ili kasnije propasti.*

I naši planovi, i naši lažni planovi za danas. I naš život, ako je daleko od Boga, prije ili poslije dotaknut će gorko dno ništavila, apsurga i praznine. Kada Isus kaže: *I bit će znaci na suncu, mjesecu i zvijezdama, a na zemlji bezizlazna tjeskoba naroda.* Doista sile će se nebeske poljuljati (Lk 21,25-26). Isus upotrebljava karakterističan jezik kako bi potvrdio da se nijedna stvar na svijetu ne može zamijeniti s Bogom i izdržati

teret klanjanja čovjeku. Ako se čovjek ovako ponosa, neka se pripremi za propast.

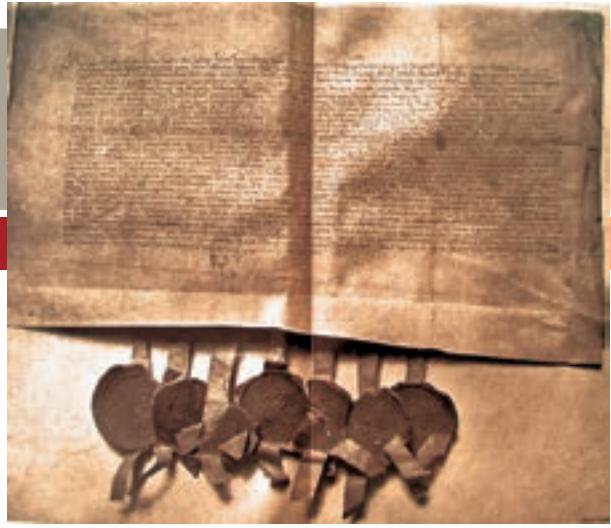
Dakle – pitamo se – je li ljudska povijest ludost, je li ljudska povijest slijed uzaludnih pokušaja spuštanja neba na zemlju te niz iscrpljenosti i poniženja? Ne! Evo Isusova odgovora: *Nebo se ne spušta ohološću. Nebo tj. sreća je Božji dar poniznima uz pomoć vjere u Onoga koga je Bog poslao na zemlju: Isusa.* Evo, dakle, Isusove posljednje preporuke: *Pazite na se da vam srca ne otežaju u prozdrljivosti, pjanstvu i u životnim brigama* (Lk 21,34).

Na početku Došašća ove su riječi snažan udarac našoj uspavanjoj osrednjosti. Isus nas upozorava: *Vrijeme je da postane više kršćanin. No, požuri, jer imaš malo vremena!*

Pazite da vam srca ne otežaju: što to znači? Na putu smo prema vječnosti koja će biti posljednji dar beskrajne Božje maště. Ali ako smo na putu, zašto se opteretiti zemaljskim problemima, brigama, novcem, traženjem stvari koje ćemo ostaviti? Da bismo brzo hodali, potrebno je da budemo lagani. Isus nas poziva na slobodu, ali sloboda srca se rađa u žrtvi i kajanju. Uđimo, dakle, u duh Došašća: priznajmo da smo daleko od Boga; udaljenost između nas i Boga je udaljenost stavova, ponašanja i izbora. Približiti se Bogu znači raditi kako bismo uskladili naše osjećaje s Božjima: ima posla za sve i za cijelo vrijeme Došašća. A možda i još više i dalje!

**Vjerujem u vri-jednost marjine.
Svijet će se spa-siti djelovanjem
samo nekih.**

GIDE

Leida PARLOV, snimio Josip KOPI

VOJARNA "ZEMUNIK"

Vojnog kapelana 352. grupe za specijalne operacije, satnika Phillipa Kaima, upoznali smo tijekom vježbe Jackal Stone gdje je bio s američkim vojnicima. Otići s vojnicima na teren, vojnu vježbu za njega je izazov, ali i prilika bolje upoznati "svoje" vojnike...

UVIJEK NA RASPOLAGANJU "SVOJIM" VOJNICIMA

Vojnog kapelana satnika Phillipa Kaima, upoznali smo u Zemuniku gdje je bio s američkim vojnicima studionicima vježbe Jackal Stone. Phillip Kaim, kapelan je 352. grupe za specijalne operacije, u Zemuniku je došao iz službe u Engleskoj, a bio je i na prošlogodišnjoj vježbi Jackal Stone u Rumunjskoj.

Otići s vojnicima na teren, vojnu vježbu za njega je izazov, ali i prilika bolje upoznati "svoje" vojnike. "S njima se viđam u bazi, ali ovdje na vježbi su u svojim radnim uvjetima. Ovako ih mogu bolje upoznati, imam više vremena za njihove životne priče, razgovor o njihovim željama, unutarnjim borbama". To je jedna od njegove četiri zadaće. Druga je služiti mise i to ne samo za katoličke nego i druge kršćane, ima i svojevrsnu savjetodavnu ulogu, a nekim aktivnostima koje provodi diže im i moral.

Vojni je kapelan postao odlukom biskupa. Nakon školovanja u Rimu je proveo godinu dana i završio seminar za vojnog kapelana. Nakon službe u Italiji posljednjih pet godina radi u bazi nedaleko od Londona. Bio je i u Turskoj i kroz sve to je uvidio važnost katoličkog kapelana u vojsci. U matičnoj bazi radi s pripadnicima ratnog

zrakoplovstva kojima treba dati psihičku, društvenu i duhovnu potporu kako bi lakše mogli odgovoriti i suočiti se s izazovima koji se iz godine u godinu mijenjaju.

Kako bi lakše organizirao svoj posao i mogao provesti s ljudima što više vremena napravio je svojevrstan raspored da može svakome posvetiti 20-ak minuta. "To ljudi očekuju od mene."

da može svakome posvetiti 20-ak minuta. "To ljudi očekuju od mene."

Kako je vojna osoba uz tečaj za kapelane završio je i školu za časnike. Napominje da mu je velika čast ali i izazov raditi sa specijalcima: "Oni su kopljje, udarna snaga, najbliži borbi i za njih je duhovna snaga jako važna". Kapelan Kaim istaknuo je i još jednu važnu dimenziju svoga posla. Naime kaže kako se, za razliku od kapelana koji rade u civilstvu, ne druži isključivo s vjernicima katolicima. "Ovdje je drukčije. Ima ljudi različitih vjerskih opredjeljenja. Mi vojni kapelani nekome smo pastori, ali smo kapelani za sve. Ima katolika, protestanata, ljudi koji ne vjeruju u Boga i za nas vojne kapelane raditi s njima veliki je izazov". Ali zato ima priliku mnogo naučiti o drugim vjerama, različitim svjetonazorima. Sve je to čast ali i izazov.

U Hrvatskoj je prvi put. Sa svojim kolegom vojnim kapelanom 93. zb Zemuniku Ivom Topalovićem posjetio je Zadar. To što je video jako mu se svida. Razgovor smo završili s božjim blagoslovom koji nam je kapelan udijelio. ■

